

STORTINGET

Innst. 375 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:44 S (2019–2020)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Arne Nævra, Nicholas Wilkinson og Lars Haltbrekken om tiltak for å få ned klimagassutslippene

---

Til Stortinget

1. Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sette de nasjonale målene for kutt i klimagassutslipp til 60 prosent for 2030 og melde dette inn til FN.
2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nytt klimaforlik basert på beregningene i Klimakur 2030-rapporten.
3. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om at bygg- og anleggsplasser i alle byggeprosjekter som lyses ut på offentlig anbud, skal være utslippsfrie.
4. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for Stortinget for hvordan man skal redusere klimagassbelastningen fra byggematerialer.
5. Stortinget ber regjeringen vurdere et krav til bruk av en viss andel resirkulerte materialer i alle offentlige byggeprosjekter.
6. Stortinget ber regjeringen legge fram en utredning om hvordan det offentlige som leietaker kan stille krav om minst energiklasse A i alle nye leiekontrakter.
7. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en forpliktende fremdriftsplan for investeringsbeslutning om en CO₂-fangst og -lagringsløsning basert på optimal industriell fremdrift, slik at man muliggjør en investeringsbeslutning i forbindelse med statsbudsjettet for 2021.
8. Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med 70 prosent av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrensnig av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.
9. Stortinget ber regjeringen framskynde arbeidet med å utvide tilbudet om byvekstavtaler til flere byer.
10. Stortinget ber regjeringen om at arbeidet med byvekstavtalene også støtter opp under målsettingen om fossilfri kollektivtrafikk og mål om nullutslipp, ikke bare reduserte utslipp fra kollektivtransporten, slik målet er i regjeringens Plan for fossilfri kollektivtrafikk i 2025.
11. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om hvordan offentlige anbud skal brukes til å fremme nullutslippsløsninger i kollektivtransporten, slik at all offentlig transport blir fossilfri senest innen 2025.
12. Stortinget ber regjeringen innføre virkemidler som ekskluderer biodrivstoff med høy avskogingsrisiko fra det avgiftsfrie biodrivstoffmarkedet.
13. Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak om å utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferger og rutebåter skal benytte lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig.
14. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke kompensasjonen til godsselskapene for økningene i baneavgifter for godstransport på jernbane, til minimum 200 mill. kroner, i forbindelse med revidert

- nasjonalbudsjett 2020.
15. Stortinget ber regjeringen stoppe planleggingen av en tredje rullebane på Gardermoen.
  16. Stortinget ber regjeringen utrede en avgift på fossil plastemballasje, men med mulighet for å forhandle fram en forpliktende bransjeavtale for utslippsreduksjon med myndighetene.
  17. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til bruk av en viss andel resirkulerte og fossilfrie materialer for alle offentlige anskaffelser.
  18. Stortinget ber regjeringen sørge for at man i tillatelser for nye oppdrettsanlegg stiller krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for disse anleggene senest fra 2021.
  19. Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat et mål om etablering av landstrøm/ladestrøm i de 20 havnene med størst utslipp, i 9 anløps- havner for Kystruta og i sårbare fjorder med mye cruisetraffikk.
  20. Stortinget ber regjeringen innføre miljødifferensiering av havneavgiftene og alle skipsrelaterte avgifter, slik at det blir lønnsomt å legge om til utslippsfrie løsninger.
  21. Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Kårstø-terminalen – med sikte på elektrifisering av terminalen med kraft fra nettet – og legge fram en egen sak for Stortinget om dette.
  22. Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Hammerfest LNG, slik at gasskraftverket erstattes med kraft fra nettet, og gi Statnett i oppdrag å forsterke kraftinfrastrukturen ut til Melkøya.
  23. Stortinget ber regjeringen utarbeide en forskrift som varsler et forbud mot bruk av fossil olje til varmeformål i industrien senest fra 2023. Forskriften må legges fram av regjeringen i stortingsperioden 2017–2021.
  24. Stortinget ber regjeringen pålegge Enova å stimulere til økt bruk av bærekraftig trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull.
  25. Stortinget ber regjeringen pålegge Enova å stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.
  26. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man i offentlige anskaffelser kan stille lavutslippskrav ved bruk av sement/betong slik at materialer produsert med CO₂-fangst i større grad kan få et konkurransefortrinn, og legge saken fram for Stortinget.
  27. Stortinget ber regjeringen styrke finansieringen av arbeidet med målrettet rådgivning på det enkelte gårdsbruk og viser til Landbrukets Klimaselskap SA, som er etablert for å legge til rette for mer klimaeffektiv norsk matproduksjon.
  28. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av konsekvensene av klimaendringene for landbruket.
  29. Stortinget ber regjeringen utarbeide sektorvise handlingsplaner, med utslippsbudsjett, for hvordan utslippene skal reduseres fram mot 2030.
  30. Stortinget ber regjeringen utrede og stille krav til lavutslippsløsninger for offshore supply-skip fra 2025.
  31. Stortinget ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet.
  32. Stortinget ber regjeringen sørge for at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av høringssinnspillene i forbindelse med tildelinger av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet skal være offentlige.»

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Terje Halleland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, viser til forslag fra representanter fra Sosialistisk Venstreparti om tiltak for å få ned klimagassutslippene. Komiteen viser videre til brev fra statsråd Sveinung Rotevatn av 17. februar 2020. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at verdenssamfunnet har kort tid på få ned klimagassutslippene i tråd med togradersmålet, og enda kortere tid dersom man skal stanse oppvarmingen på 1,5 grader.

Komiteen mener god klimapolitikk handler om å fatte veloverveide og helhetlige beslutninger for å finne de mest konkrete og effektive løsningene. Klimapolitikken må også sørge for å få folk med seg gjennom brede og inkluderende prosesser.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, noterer seg at forslagsstillerne fremmer en rekke tiltak hvor det vil være en tverrpolitisk enighet i intensjonen for forslaget, men at det uten ytterligere utredning vil være vanskelig å se konsekven-

sene – både for klimaet og for andre samfunnsmessige forhold.

Komiteen mener at det på bakgrunn av Klimakur 2030 og den varslede stortingsmeldingen knyttet til denne vil være naturlig å gå inn i arbeidet for å forsøke å inngå et nytt klimaforlik etter en forutgående god og grundig prosess med bred involvering av berørte parter og samfunn.

Komiteen viser til at de ulike forslagene er i det følgende for det meste vurdert i den rekkefølgen representantene fra Sosialistisk Venstreparti har fremmet dem i representantforslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til Stortingets klimaforlik fra 2012, som slo fast at Norges klimautslipp i år skal være på mellom 46,6 og 48,6 millioner tonn CO₂. I 2018 var utslippene på 52 millioner tonn CO₂.

I tråd med Parisavtalen skal alle land melde inn nye eller oppdaterte utslippsmål hvert femte år til FN. I januar i år meldte regjeringen inn Norges nye klimamål, hvor en forplikter seg til å redusere utslippene med minst 50 pst. og opp mot 55 pst. sammenlignet med 1990-nivå, fram mot 2030. Flertallet ser at dette vil kreve omfattende tiltak og virkemiddelbruk. Selv om prognoser tilsier at utslippene går noe ned også i år, og kanskje forsterkes av den pågående krisen forårsaket av koronaviruset, har man ennå ikke tiltak og virkemidler på plass for å nå Stortingets klimamål for inneværende år, og langt mindre fram mot 2030.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet har merket seg rapporten Klimakur 2030, som peker på en rekke tiltak for å nå Norges klimamål. Disse medlemmer understreker at Klimakur 2030 ikke er et fullstendig svar på hvordan Norge skal nå klimamålene. Landbruket har for eksempel inngått en egen avtale som forplikter næringa til kutt tilsvarende det volumet Klimakur 2030 legger opp til. Disse medlemmer understreker at det er viktig at man nå respekterer den avtalen som er inngått, og bidrar positivt til å støtte opp om gjennomføringen av denne.

Disse medlemmer mener at Klimakur 2030 har en rekke gode tiltak til løsninger, særlig innenfor transport, energi og avfall. Likevel mener disse medlemmer at partene bak klimaforliket på nytt må forhandle om ny og forbedret virkemiddelbruk som gjør det mulig å nå klimamålene for 2030.

Disse medlemmer viser til de 32 forslagene om klimatiltak innenfor bygg og anlegg, samferdsel, industri og petroleum, plast og jordbruk samt svarbrev fra klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn av 17. februar 2020. Videre viser disse medlemmer til behandlingen av

Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid (Meld. St. 41 (2016–2017)), Innst. 253 S (2017–2018) og Innst. 138 S (2018–2019), hvor flere av disse eller liknende forslag er behandlet.

Innst. 253 S (2017–2018) inneholder en rekke tiltak og virkemidler som skal bidra til at Norge når vedtatte utslippsmål innen 2030, i tråd med europeiske og internasjonale forpliktelser.

Disse medlemmer vil understreke at en helhetlig politikk for kutt favner mange ulike sektorer, og at dette innebærer at tiltak og virkemidler må innarbeides og settes i system på en rekke områder. Dette fordrer, etter disse medlemmers syn, at det ligger ryddige, grundige og forutsigbare politiske vedtak til grunn. Disse medlemmer viser til at det i svarbrev til komiteen pekes på at en rekke av tiltakene som foreslås i representantforslaget, allerede enten er vedtatt, iverksatt eller er under utredning.

Disse medlemmer viser til at i et samarbeid med EU kan 2030-målet for ikke-kvotepliktige utslipp nås hovedsakelig gjennom innenlandske utslippsreduksjoner, i tillegg til bruk av EU-regelverkets fleksibilitetsmekanismer. Det vises til at det er betydelige muligheter for innenlandske utslippsreduksjoner, og at dette er en viktig prioritering som vil sørge for nødvendig omstilling i Norge på veien mot lavutslippssamfunnet. Samtidig er det viktig at utslippskuttene gjennomføres på en mest mulig kostnadseffektiv måte, for å få mest mulig utslippskutt for pengene. Disse medlemmer viser til at dette har vært, og er, et viktig prinsipp i norsk klimapolitikk.

Disse medlemmer merker seg i møte med næringsliv, bransjer og frivillige organisasjoner at presset for konkrete tiltak er økende. Det som i stor grad etterspørres, er støtteordninger og tidsfrister som vil bidra til omstilling. Disse medlemmer vil derfor kunne være positive til denne typen virkemidler, men mener det er avgjørende viktig å sette realistiske tidsfrister og mål som er utredet og klart begrunnet.

Disse medlemmer merker seg også at en rekke av forslagene vil belaste kommuneøkonomien betydelig. Det er ikke aktuelt for disse medlemmer å være med på forslag som belaster kommunenes økonomi uten at dette kompenseres fra staten eller på annen måte finner finansiering som ikke belaster øvrig kommunalt tjenestetilbud. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at de klimatiltak som innføres, tar hensyn til behovet for sosial, demografisk og geografisk utjamning.

Disse medlemmer merker seg også at flere av forslagene vil belaste og utfordre Enovas mandat og prioriteringer. Disse medlemmer understreker på denne bakgrunn at det kan være behov for å se på Enovas mandat i nytt lys, og ser for øvrig at det også kan være

et behov for å se på det samlede virkemiddelapparatet mer helhetlig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er gjort en grundig og god jobb med Klimakur 2030. Disse medlemmer mener Klimakur 2030 kan danne grunnlag for et ambisiøst klimaforlik om partiene er villige til å skjerpe klimapolitikken. Disse medlemmer mener også at enkelte tiltak, slik som de som fremmes i denne innstillingen, bør iverksettes allerede nå. Disse medlemmer viser til de stadige rapportene som kommer, og som forteller oss at det haster å sette i verk tiltak.

2.1 Sette nytt nasjonalt mål for kutt i klimagassutslipp til 60 prosent for 2030 og melde dette inn til FN

Komiteen viser til Norges forsterkede klimamål under Parisavtalen for 2030, som ble meldt 7. februar 2020 og som forplikter Norge til å redusere utslippene med 50 prosent og opp mot 55 prosent sammenliknet med 1990-nivå. Videre viser komiteen til at Norge er forpliktet til å samarbeide med EU om å redusere utslippene med minst 40 prosent innen 2030. Komiteen viser til at statsråden har meldt i brev til komiteen at dersom EU ikke forsterker sitt klimanivå tilsvarende, vil den delen av målet som går ut over forpliktelsen med EU, bli søkt oppfylt gjennom samarbeid om utslippsreduksjoner i andre land, i tråd med Parisavtalen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet mener det er uklokt å forsterke ambisjonsnivået på utslippskutt basert på det beslutningsgrunnlaget som foreligger både i representantforslaget og i Klimakur 2030. Disse medlemmer mener hvert enkelt forslag i Klimakur 2030 bør utredes i tråd med utredningsinstruksen. Som et minimum må det ved alle forslag gjøres rede for kost/nytte av det enkelte tiltaket. Videre bør det gjøres rede for risikoen for karbonlekkasje, konsekvenser for norske arbeidsplasser og hvordan norske utslippskutt reelt påvirker de globale utslippene. I tillegg bør kostnadene ved det enkelte tiltak gjøres rede for på et langt mer detaljert nivå enn Klimakur 2030 har presentert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener Norge som et rikt land må forplikte seg til et utslippskutt på 60 pst. innen 2030 sammenliknet med 1990. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen melde inn et forsterket mål til FN om at Norge skal kutte sine utslipp av klima-

gasser med 60 pst. innen 2030 sammenliknet med 1990.»

2.2 Om å ta initiativ til et nytt klimaforlik basert på beregningene i Klimakur 2030-rapporten

Komiteen viser til at Klimakur 2030-rapporten nylig er sendt på høring og vil komme tilbake til Stortinget gjennom en varslet stortingsmelding som skal inneholde en plan for Norges oppfyllelse av våre klimaforpliktelser. Komiteen er positiv til initiativet til et nytt og bredt klimaforlik, men ser det som naturlig at dette kommer som en oppfølging av arbeidet med stortingsmeldingen. Komiteen understreker viktigheten av en bred, åpen og inkluderende prosess forut for et forlik, som sikrer legitimitet til de beslutninger som tas, og tiltak som iverksettes.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener et klimaforlik bør bygges på et langt bedre faglig grunnlag enn det som er presentert i Klimakur 2030. Disse medlemmer har forventninger til at regjeringen kommer med et betydelig forbedret kunnskapsgrunnlag dersom regjeringen vil legge grunnlaget for et bredt nytt klimaforlik.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet støtter tanken om et nytt klimaforlik i Stortinget, men mener at man må ha en bredere tilnærming enn at dette utelukkende skal baseres på Klimakur 2030.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, gjennom den varslede klimameldingen, ta initiativ til et nytt klimaforlik med tiltak og virkemidler for å nå Norges forsterkede klimamål fram mot 2030.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne er i prinsippet positiv til et nytt klimaforlik, men understreker at det ikke kan være et mål i seg selv med et bredest mulig forlik hvis konsekvensen er mindre ambisiøs klimapolitikk enn det som trengs for å kutte utslippene tilstrekkelig til å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader.

2.3 Utslippsfrie bygg- og anleggsplasser, redusert klimagassbelastning og en viss andel resirkulerte materialer som krav i offentlige anbud og byggeprosjekter

Komiteen viser til brev fra statsråden til komiteen, hvor Meld. St. 22 (2018–2019) Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle anskaffelser, jf. Innst. 376 S (2018–2019), trekkes frem. Statsråden viser til at det som

oppfølging av denne meldingen nå arbeides med en handlingsplan for offentlige anskaffelser som skal være ferdig ved utgangen av året. Komiteen er positiv til redusert klimagassbelastning gjennom økt bruk av tre som byggemateriale, og merker seg at det er bred enighet om skogen som en viktig del av klimaløsningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ser at byggsektoren trenger tydelige og offensive tiltak for å kutte i klimautslipp. Disse medlemmer støtter tiltak som fører til utslippsfrie anleggsplasser i forbindelse med byggeprosjekter, men mener det er rimelig at disse presenteres med en nærmere tidsfrist og et forslag om kostnadsfordeling og finansiering i den forbindelse. Disse medlemmer mener at forslag som binder det offentlige og påvirker prisen på byggeprosjekter, kan gjøre det vanskelig for fylkeskommuner og kommuner å imøtekomme både krav om klimakutt og det tilbudet innbyggerne skal ha. Disse medlemmer mener at dette kan sette særlig kommuner i en situasjon hvor de må velge mellom klimahensyn og nødvendige tjenester til innbyggerne.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om at bygg- og anleggsplasser i alle byggeprosjekter som lyses ut på offentlig anbud, skal være utslippsfrie innen 2025. Forslaget må ta opp i seg en løsning til kostnadsfordeling eller finansieringsmodell mellom stat og kommune for eventuelle merkostnader.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne er glade for at regjeringen arbeider med en handlingsplan for offentlige anskaffelser som blant annet skal se på utslippsfrie byggeplasser, bruk av materialer med redusert klimabelastning og økt bruk av resirkulerte byggematerialer. Det er mer og mer klart at offentlige anskaffelser kan være en drivkraft for å få opp lønnsomhet i enkelte løsninger, og få ned klimagassutslippene. Dessverre får vi flere og flere tilbakemeldinger om at det ikke er de store offentlige innkjøperne som er i front når det gjelder å stille krav til miljø og se ulike krav i en sammenheng. Disse medlemmer vil presisere at denne handlingsplanen ikke må bli like uforpliktende som de tre andre handlingsplanene på klimaområdet som regjeringen har lagt fram. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag som sikrer at bygg- og anleggsplasser i alle byggepro-

sjekter som lyses ut på offentlig anbud, skal være utslippsfrie.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag for Stortinget som sikrer redusert klimagassbelastning fra byggematerialer som brukes.»

«Stortinget ber regjeringen stille krav om bruk av en viss andel resirkulerte materialer i alle offentlige byggeprosjekter.»

2.4 Om å utrede krav til energiklasse i alle nye leiekontrakter hvor det offentlige er leietaker

Komiteen viser til at forslagsstillerne vil utrede et krav til energiklasse A i leiekontrakter der det offentlige er leietaker. Komiteen viser til brev fra statsråden og at det er et pågående arbeid med handlingsplan for offentlige anskaffelser, i tråd med Meld. St. 22 (2018–2019) Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle anskaffelser, jf. Innst. 376 S (2018–2019). Komiteen ser at stortingsmeldingen omtaler leie i sammenheng med eendom, og at dette er den tredje største innkjøpskategorien i statlig sektor.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at den beste energien er den som ikke blir brukt. Da må det lages strukturer for å sørge for at det prioriteres. Det offentlige er en stor leietaker på det private markedet – samlet utgjør de offentlige utgiftene til leie av bygninger årlig ca. 14 mrd. kroner. Ved at det offentlige stiller krav om energiklasse A, vil det påvirke det private markedet ved rehabiliteringer og nybygg. Dette vil kunne skape et insentiv i hele næringsutleiemarkedet til å oppgradere energiklassen slik at alle bygg kan «kvalifisere» for å leie ut til det offentlige. Svært mange bygg i denne kategorien er ikke bare nybygg, men bygg som både oppgraderes jevnlig for diverse utleie og som kan oppgraderes i energiklasse ved rehabiliteringer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det offentlige, som er en stor leietaker, stiller krav om minst energiklasse A i alle nye leiekontrakter.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er i utgangspunktet positive til krav om skjerpet energiklasse i leiekontrakter der det offentlige er leietaker, og har støttet dette ved flere anledninger. Disse medlemmer ser likevel utfordringen knyttet til leiekontrakter i en del eldre bygninger i denne sammenheng. Disse medlemmer mener derfor at forslaget bør presiseres og at et slikt krav skal gjelde i nye bygg.

Disse medlemmer mener det offentlige i denne sammenheng gjelder staten og underliggende etater.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en utredning om hvordan det offentlige som leietaker kan stille krav om minst energiklasse A i alle nye leiekontrakter i nybygg.»

2.5 Om en forpliktende fremdriftsplan for investeringsbeslutning for CO₂-fangst og -lagringsløsning

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber om et forslag til en forpliktende fremdriftsplan for CO₂-fangst og -lagring, og at denne skal være basert på optimal industriell fremdrift og muliggjøre en investeringsbeslutning i forbindelse med statsbudsjettet for 2021. Komiteen viser til brev fra statsråden, hvor det redegjøres for status i prosjektene og opplyses at Gassnova har mottatt forprosjektrapporter fra Norcem og Fortum Oslo Varme, samt Equinor, Shell og Total, og at ekstern kvalitetssikrer nå gjør sine vurderinger. Komiteen merker seg at statsråden mener at det ut fra situasjonen ikke er mulig å lage en mer forpliktende fremdriftsplan, og viser for øvrig til omtale i Prop. 1 S (2019–2020).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at verden neppe vil unngå de mest alvorlige konsekvensene av klimakrisen uten å ta i bruk karbonfangst og -lagring. Flertallet mener Norge kan stille seg i front for å utvikle og ta i bruk denne teknologien, og viser til at det er lagt ned et betydelig arbeid for å fange og lagre CO₂ fra søppelforbrenning og sementproduksjon. Flertallet viser videre til at det har vært skapt betydelig usikkerhet under denne regjeringen tidligere om hvorvidt det skal satses på CCS eller ikke. Flertallet viser til at Gassnova, under Energi- og miljøkomiteens fagdag i februar 2020, uttalte at alt lå til rette for en investeringsbeslutning høsten 2020. Flertallet mener det nå må gis klare signaler til aktørene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til enigheten i forbindelse med den tredje krisepakken Stortinget behandlet 31. mars 2020, hvor følgende vedtak ble fattet:

«Stortinget ber regjeringen fremskynde en investeringsbeslutning for karbonfangst og -lagring og presentere denne senest i forbindelse med statsbudsjettet 2021, samt sette i gang utredning av karbonfangst for forbrenningsanleggene i Bergen, Trondheim og Stavanger.»

Flertallet imøteser regjeringens forslag til en investeringsbeslutning for karbonfangstanlegg for Norcem i Brevik og Klemetsrud i Oslo høsten 2020. Flertallet vil understreke behovet for å sikre nok penger til oppstart av CCS-prosjekter knyttet til forbrenningsanleggene i Trondheim, Bergen og Stavanger, og vil peke på at også Kristiansand og Borg CO₂ i Fredrikstad kommer med i dette arbeidet. Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang utredning av karbonfangst for forbrenningsanlegget i Kristiansand samt Borg CO₂ i Fredrikstad.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man i offentlige anskaffelser kan stille lavutslippskrav ved bruk av sement/betong slik at materialer produsert med CO₂-fangst i større grad kan få et konkurransefortrinn, og legge saken fram for Stortinget.»

2.6 Om byvekstavtaler

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen sikre at staten bidrar med 70 prosent av finansieringen av de store kollektivinvesteringene, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrensning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler. Videre ser komiteen at forslagsstillerne ber om at arbeidet med å utvide tilbudet om byvekstavtaler til flere byer fremskyndes. Komiteen merker seg at forslagsstillerne vil legge målsettinger om fossilfri kollektivtrafikk og mål om nullutslipp også ut over utslipp fra kollektivtransporten inn som målsetting i byvekstavtalene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til dokumentet Statsministerens forslag til enighet mellom de fire regjeringspartiene, datert 23. august 2019, om bompenger. Her framgår det at det forutsettes en fylkeskommunal/kommunal egenandel på 20 pst. i nye bypakker med investeringer på fylkeskommunale eller kommunale prosjekter, og at egenandelen ikke kan finansieres med bompenger. I praksis betyr det vesentlig større utgifter til norske kommuner og fylkeskommuner som inngår nye byvekstavtaler, som må dekkes inn over kommune- og fylkeskommunenes regulære budsjetter. Det kan føre til at viktige kollektivprosjekter, som er avgjørende for å nå nullvekstmålet, blir lagt på is.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med 80 prosent av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrenning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at statlig bidrag er økt fra 50 pst. i 2019 til 66 pst. for de fire største byområdene, der krav i henhold til nullvekstmålet må oppfylles før utbetaling skjer. Disse medlemmer viser også til at arbeidet med å utvide ordningen for flere byområder er en del av videreutviklingen av nullvekstmålet. Disse medlemmer viser til at flere lokale myndigheter har satt seg mål om fossilfri kollektivtransport, og at dette skjer innenfor rammene for gjeldende avtaler og i tråd med nullvekstmålet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at nullvekstmålet er et mål med en rekke delmål som isolert sett overhodet ikke handler om reduserte utslipp av CO₂. Nullvekstmålet som er grunnlaget for byvekstavtalene, er derfor et virkemiddel som i større grad burde omhandle mål om reduksjon av CO₂-utslipp og lokal forurensing, enn å beskrive bilen og biltrafikken som et problem i seg selv. Disse medlemmer forventer derfor at regjeringen i tråd med Granavolden-plattformen kommer tilbake til Stortinget med et videreutviklet nullvekstmål som i større grad handler om å kutte utslipp.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil videreføre og utvide de strategisk viktige bymiljøavtalene og belønningsordningene som stimulerer byene til å vri transporten fra privatbilisme til kollektivtrafikk, sykling og gange, og går inn for at staten går inn med 50 pst. av finansieringen av kollektivinvesteringer i disse avtalene. Disse medlemmer mener at også mellomstore byer og byområder kan ta del i bymiljøavtaleordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å ikke bare ha et nullvekstmål for biltrafikken i de store byene, men også et mål for redusert bilbruk. Dette vil gi oss triveligere byer med lavere utslipp og lettere framkommelighet for gående, syklende og de som tar kollektivtrafikk. For å få til dette må den statlige finansieringen av store kollektivprosjekt økes, og tilbudet om byvekstavtaler må omfatte flere byområder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med inntil 70 pst. av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrenning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med 70 pst. av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrenning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen framskynde arbeidet med å utvide tilbudet om byvekstavtaler til flere byer.»

«Stortinget ber regjeringen om at arbeidet med byvekstavtalene også støtter opp under målsettingen om fossilfri kollektivtrafikk og mål om nullutslipp, ikke bare reduserte utslipp fra kollektivtransporten, slik målet er i regjeringens Plan for fossilfri kollektivtrafikk i 2025.»

2.7 Om offentlige anbud og nullutslippsløsninger i kollektivtransporten

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber om et forslag til hvordan offentlige anbud skal brukes til å fremme nullutslippsløsninger i kollektivtransporten, med mål om at offentlig transport blir fossilfri senest innen 2025.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at spørsmålet om hvordan offentlige anbud skal kunne brukes for å fremme nullutslippsløsninger i kollektivtransporten på vei, vil bli vurdert i forbindelse med gjennomføring i norsk rett av revidert direktiv 2019/1161/EU, som omhandler renere kjøretøy, og i arbeidet med handlingsplan for økt bruk av klima- og miljøvennlige anskaffelser.

Videre viser komiteen til at forslagsstillerne ber om en oppfølging av forskriftsarbeidet knyttet til lov om offentlige anskaffelser og krav om at alle nye ferger og rutebåter skal benytte lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig. Komiteen understreker at det ved nye krav til fylkeskommunene om å innføre lav- eller nullutslippsteknologi i denne sektoren må følge statlige støtte- og/eller finansieringsordninger med.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det offentlige må gå foran i å sørge for at nullutslippsteknologi tas i bruk. Disse medlemmer vil peke på at det offentlige er en stor innkjøper og kan stille krav. Disse medlemmer vil ha krav om nullutslippsløsninger i kollektivtrafikken, samtidig forutsetter statlige krav og tiltak at kommuner og fylkeskommuner får økte kostnader er dekket. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om hvordan offentlige anbud skal brukes til å fremme nullutslippsløsninger i kollektivtransporten, slik at all offentlig transport blir fossilfri senest innen 2025, med en tilhørende tilskuddsordning for økte kostnader som følge av innføring av nullutslippsteknologi.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Stortinget har vedtatt å be regjeringen utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferger og rutebåter skal benytte lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig. Disse medlemmer viser til at dette fortsatt ikke har skjedd. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak om å utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferger og rutebåter skal benytte lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig.»

2.8 Om virkemidler som ekskluderer biodrivstoff med høy avskogingsrisiko fra det avgiftsfrie biodrivstoffmarkedet

Komiteen viser til at forslagsstillerne etterspør virkemidler for et biodrivstoffmarked som ikke genererer avskoging i andre land. Komiteen merker seg at omsetningskravet øker fra 1. juli i år, sammen med at veibruksavgiften blir utvidet til også å omfatte biodrivstoff som blir solgt utenfor omsetningskravet. Komiteen viser til statsrådets brev til komiteen hvor det understrekes at dobbelttelling av avansert biodrivstoff knyttet til oppfyllingen av omsetningskravet gir de som omsetter drivstoff, et insentiv til å selge mer av det avanserte biodrivstoffet som ikke har risiko for avskoging. Komiteen viser til at det er bred enighet om utfordringene ved biodrivstoff som innebærer avskogingsrisiko, som for eksempel palmeolje, og at det er et behov for fortsatt fokus på dette. Komiteen mener at økt produksjon av biodrivstoff på norske ressurser er ett av de viktigste tiltakene nasjonalt for å løse dette problemet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet støtter forslagsstillernes intensjon om å fase biodrivstoffproduksjonen over i bærekraftige rammer. Disse medlemmer er opptatt av at man i økt grad tar i bruk norske ressurser i produksjonen av bærekraftig biodrivstoff generelt, og da skogressurser spesielt. Disse medlemmer viser til det store potensialet som ligger i økt bruk av skogen som klimatiltak, og som erstatning for utslippsintensive alternativer i en rekke anvendelser, herunder produksjon av avansert biodrivstoff.

På denne bakgrunnen støtter komiteens medlemmer fra Senterpartiet forslaget som gjelder biodrivstoff. Disse medlemmer har også merket seg byggingen av en ny biodrivstoff-fabrikk ved Åmli i Agder, men at raffineringen til ferdig produkt vil skje utenfor Norge. Disse medlemmer mener dette er oppsiktsvekkende, og understreker at endringene fra bruk av svart karbon (fossil) til grønt karbon (fornybart) må bidra til videreutvikling av norsk næringsliv og bidra til innenlands verdiskapning basert på norsk kompetanse og teknologi.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til den svært høye bruken av biodrivstoff basert på regnskogødeleggende palmeolje de siste år. Flertallet viser også til flere vedtak gjort av Stortinget de siste årene for å forhindre bruk av palmeolje.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne frykter at den løsning regjeringen har valgt, gjennom å utsette innføring av veibruksavgift og øke omsetningskravet for biodrivstoff, vil føre til økt bruk av palmeoljebasert biodrivstoff, dersom det ikke kommer et tydelig regelverk som forhindrer dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at bruk av biodrivstoff basert på palmeolje er et betydelig miljøproblem som gir pene tall på det norske utslippsregnskapet, men som fører til regnskogsødeleggelse og økte klimagassutslipp i Sørøst-Asia. Flertallet viser til at bruk av slikt biodrivstoff i sum er negativt for klimaet.

Flertallet er bekymret for at det kan bli omsatt palmeolje innenfor omsetningskravet når det øker fra 12 til 20 pst. Flertallet viser til at det ikke er nok å følge EUs bærekraftskriterier for å forhindre biodrivstoff basert på palmeolje eller andre produkt med høy avskogingseffekt. Flertallet viser til at det ifølge EUs kriteri-

er ikke skal brukes råstoff til biodrivstoff som kommer fra nylig avskoget regnskog eller torvmyr. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig for å hindre avskoging og sikre positiv klimaeffekt. Kravene forhindrer nemlig ikke at nye oljepalmeplantasjer til andre markeder anlegges på regnskog eller torvmyr, når økt bruk av palmeolje til drivstoff fører til høyere generell etterspørsel. Som rapporten «Driving deforestation» dokumenterer, er det nettopp regnskog eller torvmyr som vil ødelegges for å gi plass til de nye plantasjene.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at biodrivstoff med høy avskogingsrisiko ikke kan telles med i oppnåelse av omsetningskravet for biodrivstoff.»

«Stortinget ber regjeringen innføre virkemidler som ekskluderer biodrivstoff med høy avskogingsrisiko fra det avgiftsfrie biodrivstoffmarkedet.»

2.9 Kompensasjon til godsselskapene for økninger i baneavgift for transport av gods på jernbane

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber om en kompensasjon på minimum 200 millioner kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2020 for økninger i baneavgift for transport av gods på jernbane. Komiteen merker seg at statsråden i brev til komiteen viser til at det i revidert nasjonalbudsjett for 2019 ble opprettet en tilskuddsordning for godsoverføring fra vei til bane, og at regjeringen vil gjøre en helhetlig vurdering av behov for bevilgninger for jernbane i arbeidet med revidert nasjonalbudsjett for 2020.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser ut over dette til at baneavgiften for godsselskapene er betaling for at infrastrukturen er åpen, og at dersom den ikke er tilgjengelig, vil togoperatøren få økonomisk kompensasjon for dette. Disse medlemmer viser til at dette er et effektivt grep for å få en kunderelasjon mellom infrastruktureier og operatør. Disse medlemmer viser til at dette eksempelvis bidrar til at malmtransporten på Ofotbanen bidrar med finansiering som kan brukes til å opprettholde helt nødvendig vedlikehold over tid.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke kompensasjonen til godsselskapene for økningene i baneavgifter for godstransport på jernbane, til minimum 200 mill. kroner, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.»

2.10 Om en tredje rullebane på Gardermoen

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen stoppe planleggingen av en tredje rullebane på Gardermoen. Komiteen viser videre til svarbrev fra statsråden, hvor det pekes på økt global trafikkvekst som fører til større utslipp, kombinert med en kommersiell interesse for utvikling av ny miljøvennlig teknologi i sektoren. Videre understreker statsråden at tidspunktet for en ny eventuell tredje rullebane ikke er bestemt, men at dette vil ligge langt frem i tid. Komiteen viser til at spørsmålet har vært behandlet av Stortinget ved flere anledninger, jf. Innst. 253 S (2017–2018) og Innst. 321 S (2018–2019).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til den nylige dommen i Storbritannia som satte en stopper for en tredje rullebane på Heathrow flyplass i London. Dommen var begrunnet i at det ikke var tatt godt nok hensyn til klimaavtalen fra Paris i utbyggingsplanene. Disse medlemmer mener at når det ikke kan bygges tre rullebaner ved Heathrow, bør det heller ikke legges til rette for en tredje rullebane ved Gardermoen. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stoppe planleggingen av en tredje rullebane på Gardermoen.»

2.11 Avgift på fossil plastemballasje

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen utrede en avgift på fossil plastemballasje, med mulighet for en forpliktende bransjeavtale om utslippsreduksjon gjennom forhandlinger med myndighetene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser videre til svarbrev fra statsråden, som understreker at en slik avgift vil innebære store økonomiske og administrative konsekvenser for både importører, produsenter og avgiftsmyndighetene, fordi bruken av plast som emballasje er såpass utbredt.

Komiteen ser utfordringene med utbredelsen av bruk av fossil plastemballasje og viser til at det er bred politisk enighet om at håndtering av plast er en omfattende og global utfordring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener et eventuelt initiativ overfor berørte aktører for å få på plass en bransjeavtale, hvor en avgift kan være ett av virkemidlene som utredes, er positivt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen erstatte grunnavgiften på engangsemballasje med en insentivavgift basert på materialbruk som graderes etter ikke-fornybart innhold, samt ta initiativ til å forhandle frem en forpliktende bransjeavtale på dette området.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er nødvendig å utrede en slik ordning for nettopp å få bukt med det store forbruket av fossil energi og hindre forbruket av mer plast enn nødvendig. Dette har vært et politisk ønske svært lenge som mange tilslutter seg, men uten at det har blitt stilt nødvendige krav for å få bukt med dette. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en avgift på fossil plastemballasje, men med mulighet for å forhandle fram en forpliktende bransjeavtale for utslippsreduksjon med myndighetene.»

2.12 Om krav til nullutslipp eller krav til bruk av fornybart bærekraftig drivstoff i oppdrettssektoren

Komiteen viser til at forslagsstillerne tar til orde for krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for nye oppdrettsanlegg, og at disse skal tre i kraft senest fra 2021.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, er usikre på hvorvidt en så rask gjennomføring vil være mulig, og hvilke konsekvenser dette kan tenkes å ha.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser at forslaget innebærer en tidsfrist som er svært krevende for bransjen å innfri. Disse medlemmer mener også at en innføring over et definert tidsrom er en bedre tilnærming.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at man i tillatelser for nye oppdrettsanlegg stiller krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for disse anleggene gjennom en innfasingsordning fra 2021 til 2026.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener oppdrettsnæringen har alle forutsetninger for å ta i

bruk ny og utslippsfri teknologi. Disse medlemmer viser til at til tross for at teknologien er på plass, går det sakte med å ta den i bruk. Dersom Norge skal klare å oppfylle klimamålene som er satt, kreves det svært mange tiltak over kort tid. Da er det nødvendig at tiltak som er klare til å bli gjennomført, får en tidsfrist for å bli gjennomført.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at man i tillatelser for nye oppdrettsanlegg stiller krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for disse anleggene senest fra 2021.»

2.13 Enovas mandat og innarbeidelse av landstrøm/ladestrøm for nærmere angitte havner og fjorder

Komiteen viser til at forslagsstillerne vil innarbeide i Enovas mandat et nærmere angitt mål om etablering av landstrøm/ladestrøm i de 20 havnene med størst utslipp, i ni anløpshavner for Kystruta og i sårbare fjorder med mye cruisetraffikk.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Enovas mandat er å bidra til utvikling av en drivstoffinfrastruktur for utslippsfri land- og sjøtransport, og at det senest i januar 2020 ble lansert tre nye støttesystemer for landstrøm som innebærer støtte til investeringer i infrastruktur, støtte til forprosjekt og støtte til ombygging av fartøy. Disse medlemmer viser til at staten bidrar gjennom Enova med å støtte innovative aktører som ønsker å utvikle en mer klimavennlig næring, og at målet er at det legges til rette for varige markedsendringer som reduserer utslipp fra maritim sektor generelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at selv om det er en del av Enovas mandat å sørge for utvikling av en drivstoffinfrastruktur for utslippsfri land- og sjøtransport, må det settes langt klarere mål for å få en raskere innføring i bruken av nullutslippsløsninger langs kysten. Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat et mål om etablering av landstrøm/ladestrøm i de 20 havnene med størst utslipp, i 9 anløpshavner for Kystruta og i sårbare fjorder med mye cruisetraffikk.»

2.14 Miljødifferensiering av havne- og skipsrelaterte avgifter

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber om innføring av en miljødifferensiering av havneavgiftene samt alle skipsrelaterte avgifter. Forslagsstillerne ønsker en innretning som gjør det lønnsomt å legge om til utslippsfrie løsninger. I brev til komiteen viser statsråden til at Stortinget våren 2019 behandlet forslag til ny havne- og farvannsløyve, som trådte i kraft 1. januar 2020. Av denne følger det at kommunene kan fastsette ordninger som differensierer for eksempel mellom miljøkriterier, og det vises til at en rekke norske havner har innført rabatter for miljøvennlige skip.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet er positive til økonomiske initiativ som kan fremme utslippsfrie havner. Imidlertid vil disse medlemmer understreke at mange havner er kommunalt drevet, og at en slik miljødifferensiering av havneavgiftene har en økonomisk konsekvens for den som eier havnen. Disse medlemmer er derfor opptatt av at et bortfall av kommunale inntekter som følge av en statlig pålagt rabattordning på dette området må kompenseres.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre miljødifferensiering av havneavgiftene og alle skipsrelaterte avgifter, slik at det blir lønnsomt å legge om til utslippsfrie løsninger. En slik innføring må innebære en vurdering av og forslag til økonomisk kompensasjon for bortfall av inntekter som følge av miljødifferensiering.»

2.15 Kårstø-terminalen og Hammerfest LNG

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen iverksette tiltak for å endre utslippstillatelsene for henholdsvis Kårstø-terminalen og Hammerfest LNG. Forslagsstillerne ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for elektrifisering av Kårstø-terminalen med kraft fra nettet, og gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Hammerfest LNG slik at gasskraftverket erstattes med kraft fra nettet. Til dette ber også forslagsstillerne om at Statnett får i oppdrag å forsterke kraftinfrastrukturen til Melkøya. Komiteen viser til brev fra statsråden til komiteen, hvor det redegjøres nærmere for status for både Kårstø-terminalen og Hammerfest LNG/Melkøya. Komiteen merker seg at det understrekes at økt elektrifiseringsbruk i klimasammenheng har flere sider som må løses, og at det er ulike problemstillinger knyttet til det enkelte prosjekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å vurdere endret utslippstillatelse til Kårstø-terminalen – med sikte på elektrifisering av terminalen med kraft fra nettet – og legge fram en egen sak for Stortinget om dette.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Kårstø-terminalen – med sikte på elektrifisering av terminalen med kraft fra nettet – og legge fram en egen sak for Stortinget om dette.»

«Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Hammerfest LNG, slik at gasskraftverket erstattes med kraft fra nettet, og gi Statnett i oppdrag å forsterke kraftinfrastrukturen ut til Melkøya.»

2.16 Forskrift om forbud mot fossil olje til varmeformål i industrien

Komiteen viser til at forslagsstillerne etterspør en forskrift som varsler et forbud mot bruk av fossil olje til varmeformål i industrien. Videre bes det om at forskriften legges frem av regjeringen i løpet av inneværende stortingsperiode, og at forbudet trer i kraft senest fra 2023. Komiteen viser til at utslipp fra industrien for det meste er omfattet av kvotesystemet, men at en stor del av de ikke-kvotepflichtige utslippene kommer fra såkalt stasjonær forbrenning, hvor det er mulig å redusere utslippene for eksempel gjennom elektrifisering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til den store suksessen man har hatt med innføring av oljefyringsforbudet i private husstander. Disse medlemmer mener det er på høy tid å innføre et lignende forbud i industrien. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en forskrift som varsler et forbud mot bruk av fossil olje til varmeformål i industrien senest fra 2023. Forskriften må legges fram av regjeringen i stortingsperioden 2017–2021.»

2.17 Trekull

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen pålegge Enova å stimulere til økt bruk av bærekraftig trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull. Komiteen viser til at det er behov for gode

virkemidler for de utslippene i industrien som er ikke-kvotepliktige utslipp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen pålegge Enova å stimulere til økt bruk av bærekraftig trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull.»

2.18 Hydrogen

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen pålegge Enova å stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Klima- og miljødepartementets styring av Enova i all hovedsak skjer på et overordnet nivå gjennom fireårige styringsavtaler, men at Enova gjennom delmål i avtalen skal bidra til å øke innovasjon innenfor energi- og klimateknologi tilpasset lavutslippssamfunnet. Disse medlemmer viser også til regjeringens hydrogenstrategi, som vil legges frem i løpet av våren.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til den kommende handlingsplanen for hydrogen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennom handlingsplanen for hydrogen å pålegge Enova å stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.»

2.19 Klimatiltak i landbruket

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen styrke finansieringen av prosjektet Klimasmart Landbruk, som er en del av arbeidet med målrettet rådgivning på det enkelte gårdsbruk med mål om en mer klimaeffektiv norsk matproduksjon. Videre ber forslagsstillerne regjeringen gjennomføre en utredning av konsekvensene av klimaendringene for landbruket. Komiteen merker seg at Klimasmart Landbruk er et system med et verktøy for å beregne klimaavtrykk og utslipp fra det enkelte gårdsbruk. Komiteen er bekymret for klimakonsekvensene for norsk landbruk og skog-

bruk, som er blant de sektorene som vil merke klimaendringene sterkest. Komiteen vil understreke behovet for å se helhetlig på klimakonsekvenser for både matproduksjon og skogbruk, både drift og produksjonspotensial. Komiteen mener at det er viktig å legge til grunn en vurdering av hvilken form for produksjon som er praktisk mulig og hensiktsmessig å drive i de enkelte deler av landet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til avtalen som er inngått mellom jordbrukets organisasjoner og regjeringen med en tydelig forpliktelse om kutt i utslipp fra sektoren. Disse medlemmer mener at kutt som berører jordbruksproduksjonen, bør håndteres innenfor rammene av denne avtalen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at landbruket har inngått en avtale med regjeringen og forpliktet seg til et mål om å redusere klimagassutslippene og øke opptaket av karbon i jordbruket. Jordbrukets samlede klimagassutslipp skal i henhold til denne avtalen reduseres med 5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter fra 2021 til 2030.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det likevel er skissert svært sterke tiltak i Klimakur 2030 på dette området, som ikke er i tråd med verken forhandlinger, innspill eller avtale med landbruket.

Videre vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vise til at norsk skog lenge har vært et viktig klimabidrag. I 2017 var opptaket på til sammen 25 millioner tonn CO₂, fordelt på skog og andre arealer i Norge, noe som tilsvarer omtrent halvparten av norske klimagassutslipp.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil i denne sammenheng vise til Senterpartiets forslag om virkemidler for å ta i bruk skogen som klimabidrag, jf. Dokument 8:62 (2019–2020). Disse medlemmer vil videre understreke at landbruksnæringen tar et betydelig ansvar når det gjelder norsk klimaarbeid, men at det politiske rammeverket og angitte metoder for hvordan dette skal arbeidet skal skje, synes både uferdige og å mangle forankring i helhetsvurderinger og bærekraftstankegang. Disse medlemmer vil senere komme tilbake til konkrete forslag på dette området i tråd med det som er påpekt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at bondeorganisasjonene har

fremlagt en plan for kutt i klimagassutslipp, og at flere av disse tiltakene bør gjennomføres.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at landbrukets oppvarming bør bli fossilfri innen 2030. Bruk av biogass i stedet for fossil gass i gassrørene vil fjerne klimagassutslippene uten at veksthusnæringa mister viktig tilførsel av biogen CO₂. Alternativer til bruk av gass i veksthusnæringa bør støttes i langt større grad enn i dag. Det må også stimuleres til produksjon og bruk av biogass. Et krav til omsettere av gass om en viss andel biogass i forhold til omsatt volum bør vurderes. Et slikt krav kan imidlertid ikke gå på bekostning av veksthusnæringas konkurransekraft for å oppnå økt produksjon av norske grønnsaker. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede krav til omsettere av gass om en viss andel biogass i forhold til omsatt volum. Et slikt krav kan ikke gå på bekostning av veksthusnæringas konkurransekraft.»

Disse medlemmer peker på at ny klimateknologi kan revolusjonere jordbruket og skape nye arbeidsplasser. Norsk landbruk har særlig gode forutsetninger for rask innføring av ny klimateknologi. Utvikling av klimateknologi som reduserer utslipp fra jordbruket, vil kunne redusere klimagassutslipp både i Norge og globalt og samtidig bidra til sterkere kompetansemiljø og økt verdiskaping. Det må tilrettelegges for mer innovasjon, men dagens innretning av Enova er konsentrert mot utvikling av teknologier som kan bidra til å fase ut fossil energibruk for å kutte klimagasser. Dersom Parisavtalens mål om balanse mellom utslipp og opptak av klimagasser innen andre halvdel av dette århundret skal nås, er det imidlertid behov for økt vektlegging av teknologi som kan bidra til økt opptak og lagring av karbon. Det er på ingen måte tilstrekkelig å peke på at skogen i dag har et stort opptak av karbon. Det er behov for å øke og sikre dette opptaket raskt. Enovas mandat bør derfor i større grad innrettes mot utvikling og markedsintroduksjon av teknologi som kan bidra til å lagre karbon i jord. Det bør opprettes et eget innsatsområde som særlig retter seg mot teknologiutvikling for å redusere utslipp av biogent metan og lystgass samt økt opptak av karbon i jord.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi Enova mandat til å etablere et eget jordbruksprogram som retter seg særlig mot teknologiutvikling for å redusere utslipp av biogent metan og lystgass samt økte opptak av karbon i jord.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at god kvalitet på graset, eller god grovførkvalitet, påvirker fordøyeligheten på grovføret og dermed metanutslippet fra vomgjæring og gjødsel. Høy fordøyelighet gir lavere metangassproduksjon i vomma enn før med lavere fordøyelighet. Økt energiopptak fra grovfør kan føre til litt redusert behov for kraftfôr og også ha positiv effekt på selvforsyningsgraden. I Landbrukets klimaplan legges det til grunn at bedre grovførkvalitet kan utgjøre et utslippskutt på om lag 400 000 tonn CO₂-ekvivalenter gjennom perioden 2021–2030. Skal tiltaket bokføres, krever dette forbedring av utslippsregnskapet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til bedre grovførkvalitet i landbruket med sikte på lavere klimagassutslipp og økt selvforsyning.»

Disse medlemmer vil peke på at god drenering og bedre utnyttelse av husdyrgjødsel og mineralgjødsel er god ressursbruk og gir lavere klimagassutslipp. Ved å dekke gjødselkummer med tak dempes fordamping som skaper ammoniakkutslipp. Dekke er også forventet å holde tilbake utslipp av metan. Ved etablering av biogassanlegg på gården kan bonden benytte husdyrgjødsel til å produsere strøm og varme. I Landbrukets klimaplan er det mål om å redusere klimagassutslippene ved god agronomi og bedre bruk av gjødsel tilsvarende 470 000 tonn CO₂-ekvivalenter mot 2030.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til bedre bruk av gjødsel gjennom bruk av positive stimuli i jordbruksoppjøret, som økt satsing på investeringsvirkemidler og dreneringstilskudd.»

Disse medlemmer vil peke på at utnyttelse av husdyrgjødsel til biogassproduksjon bidrar til reduksjon av klimagassutslipp både i landbruket og i andre sektorer. Ved å utnytte husdyrgjødsel til biogass reduserer man lagringstid for gjødsel og dermed utslipp av metan og lystgass fra gjødsellager. I tillegg fører biogassproduksjon med husdyrgjødsel til reduserte utslipp fordi det i biogassprosessen tas ut metan som blir omformet til biogent CO₂ når det konverteres til energi. Biogass kan erstatte fossile oppvarmingskilder og fossilt drivstoff for eksempel i tungtransporten eller skipsfarten. I dag går 1 pst. av husdyrgjødsel til biogass. Stortinget har vedtatt et mål om 30 pst. I årets jordbruksoppgjør ble leveringsstøtten for husdyrgjødsel til biogass økt fra 70 kr/tonn til 100 kr/tonn. Andre virkemidler for å øke bruken av husdyrgjødsel i biogassanlegg må styrkes.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram nye forsterkede forslag for å stimulere til økt bruk av husdyrgjødsel i biogassanlegg.»

Disse medlemmer viser til at karbon i jord er en viktig del av det globale karbonkretsløpet. Tiltak som kan binde karbonet i jorda, er naturens egen CCS (Carbon Capture and Storage). Potensialet for karbonlagring i jord vil variere ut fra geografi, klima og jordsmonn, og det er fortsatt behov for mer forskning under norske forhold. NIBIO (2019) peker på bruk av fangvekster og biokull som tiltakene med størst effekt og gjennomførbarhet i Norge, basert på dagens tilgjengelige kunnskap. I Landbrukets klimaplan pekes det på muligheten for å binde karbon i jord med økt bruk av fangvekster, med en tilsvarende klimaeffekt på mellom 220 000–440 000 tonn CO₂-ekvivalenter mot 2030. Det pekes også på økt bruk av biokull med en klimaeffekt tilsvarende 830 000 tonn CO₂-ekvivalenter mot 2030. Ambisjonsnivået samsvarer med klimaeffekt beskrevet i Klimakur 2030.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av fangvekster og biokull for å styrke arbeidet med karbonlagring i jord. Virkemidler som styrker etableringen av sirkulære verdikjeder ved bruk av biokull, bør prioriteres.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen styrke finansieringen av arbeidet med målrettet rådgivning på det enkelte gårdsbruk og viser til Landbrukets Klimaselskap SA, som er etablert for å legge til rette for mer klimaeffektiv norsk matproduksjon.»

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av konsekvensene av klimaendringene for landbruket.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Klimakur 2030 fastslår at det mest effektive klimatiltaket innenfor jordbrukssektoren er redusert kjøttforbruk. Dette er imidlertid et tiltak som jordbrukssektoren ikke kan løse på egenhånd. Å redusere kjøttforbruket kan forandre endringer i skatter og avgifter, samt styrket satsing på folkeopplysningskampanjer knyttet til kostholdsradene. Redusert kjøttproduksjon krever en jordbrukspolitikk som gjør det lønnsomt for bønder å dyrke korn, frukt og grønt der jorda og klimaet er egnet for det.

Dette medlem viser til at økende kjøttforbruk ikke bare er et klimaproblem. Når kjøttproduksjonen

øker i kornområdene og fortrenger korn, slik den har gjort de siste årene, svekkes matsikkerheten. Når nordmenn spiser langt mer rødt og bearbeidet kjøtt enn de offisielle kostholdsradene anbefaler går det ut over folkehelsen, med de konsekvensene det har for statens helseutgifter.

Dette medlem applauderer landbrukets satsing på mer klimaeffektiv produksjon, men understreker at det er tilnærmet umulig å kutte utslippene fra landbruket tilstrekkelig uten å redusere kjøttproduksjonen og øke planteproduksjonen. Dette medlem viser i den forbindelse til Dokument 8:118 S (2018–2019), der det fremmes en rekke forslag for å legge om norsk matproduksjon og forbruk i en mer bærekraftig retning.

2.20 Sektorvise handlingsplaner

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen utarbeide sektorvise handlingsplaner for hvordan utslippene skal reduseres frem mot 2030, med tilhørende utslippsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen, med bakgrunn i Klimakur 2030, vil legge frem en plan for ikke-kvotepiktig sektor, slik at klimamålene for 2030 nås.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser i denne sammenheng til klimaloven §§ 3, 5 og 6, som regulerer henholdsvis klimamål for 2030, gjennomgang av klimamål hvert femte år og årlig redegjørelse for Stortinget. Disse medlemmer legger til grunn at forslaget om utarbeidelse av sektorvise handlingsplaner er ment å skulle skje i tråd med dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å sette konkrete utslippsmål for de ulike sektorene i Norge. Det har til nå ikke vært slike sektorvise planer, og det er på høy tid at det utvikles, ettersom det er nødvendig for å klare å få ned utslippene permanent.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med den kommende klimameldingen utarbeide sektorvise handlingsplaner, med utslippsbudsjett, for hvordan utslippene skal reduseres fram mot 2030.»

2.21 Krav til lavutslippsløsninger for offshore-supply-skip

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen utrede og stille krav til lavutslippsløsninger for offshore supply-skip fra 2025. Komiteen viser til at

man i Klimakur 2030 har utredet tiltak for offshore-fartøy med samlet utslippsreduksjon på ca. 1 millioner tonn innen 2030, og at Equinor som eksempel har mål om å halvere utslipp fra sine skip, blant annet ved å kreve lavutslippsløsninger i nye langtidskontrakter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er et stort potensial for å ta i bruk lav- og nullutslippsteknologi i supply-flåten. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med klimameldingen med forslag til krav om null- og lavutslippsløsninger for offshore supply-skip. Kravene skal tre i kraft senest fra 2025.»

2.22 Klimabelønningsordning for næringslivet

Komiteen viser til at forslagsstillerne ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet. Komiteen viser til at store deler av norsk næringsliv tar klimaansvar allerede og bringer stadig nye, grønne løsninger både gjennom prosjekter, ideer og konkrete løsninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen nesten har doblet tilskuddene til Enova siden 2013, noe som har bidratt til støtte til nye teknologier og løsninger innen energi- og klimateknologi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at næringslivet flere ganger har bedt om et eget fond for blant annet bruk av nullutslippskjøretøy uten at regjeringen har ønsket å komme næringslivet i møte. Disse medlemmer er overbevist om at næringslivet kan gjøre enda mer enn de allerede har gjort, særlig om dette skjer i et nært samspill mellom næringslivet og det offentlige. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet.»

2.23 Offentliggjøring av Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger

Komiteen viser til forslag om at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av høringsinnspillene i forbindelse med tildelinger av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet skal være offentlige. Komiteen viser videre til at Stortinget har behandlet saken tidligere, jf. Prop. 41 S (2018–2019) Utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltets andre byggetrinn og anlegg og drift av områdeløsningen for kraft fra land til fel-

tene Johan Sverdrup, Edvard Grieg, Ivar Aasen og Gina Krog, jf. Innst. 240 S (2018–2019).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne henviser til den kritikk Riksrevisjonen har kommet med i forbindelse med behandlingen av nye utbygginger på norsk sokkel. Disse medlemmer er opptatt av et åpent demokrati hvor de ulike syn kommer tydelig fram i offentligheten. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av høringsinnspillene i forbindelse med tildelinger av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet skal være offentlige.»

2.24 Olje og gass

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at den sterke avhengigheten av olje- og gassinntekter gjør norsk økonomi sårbar, noe oljeprisfallet i 2014 viste tydelig, og noe koronapandemien i 2020 har vist oss enda tydeligere. En vellykket global klimapolitikk vil sannsynligvis presse oljeprisen nedover på permanent basis.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det er bedre å legge en nedtrappingsplan for norsk olje- og gassnæring enn å vente på at klimapolitikken skal gjøre norsk olje og gass ulønnsomt, med de dramatiske konsekvensene det vil få for norsk økonomi.

På denne bakgrunnen fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart stanse tildeling og åpning av nye olje- og gassfelt på norsk sokkel og samtidig starte en gradvis og planmessig utfasing av petroleumsvirksomheten over en 15-årsperiode.»

2.25 Havvind

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til rapporten «Offshore Wind Energy Outlook» fra IEA, som anslår at havvindnæringen vil kunne 15-dobles fram mot 2040, at det vil bli investert enorme beløp i næringen framover, og at havvind på sikt kan bli billigere enn landvind. For å komme dit trengs det politiske virkemidler. Norge kan, med vår kunnskap og kompetanse fra offshore-næringen, bli en sentral aktør i det globale havvindmarkedet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringens satsing på havvind hittil har hatt et begrenset omfang, og at satsingen kun har handlet om flytende installasjoner. Deler av norsk sokkel, blant annet i Nordsjøbassenget, er imidlertid egnet for bunnfast havvind. Hvis norsk havvind skal bidra til å kutte utslipp også på kort sikt, må man satse på utbygging av bunnfast havvind i tillegg til flytende. Bransjen mener at Norge har muligheter til å ta vesentlige markedsandeler også innenfor bunnfast havvind, hvis man satser nå.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2021 komme med forslag til en stortilt satsing på vindkraft til havs på norsk sokkel, med mål om minst 100 TWh årlig produksjon innen 2030.»

«Stortinget ber regjeringen iverksette planlegging av to fullskala vindkraftverk, ett flytende og ett bunnfast, i områdene Olje- og energidepartementet har hatt på høring, Utsira Nord og Sørlige Nordsjø.»

2.26 Mellomlandsforbindelser

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at best mulig kraftutveksling mellom europeiske land er en grunnleggende forutsetning for at Europa skal nå sine klimamål. For eksempel har britiske myndigheter beregnet at NorthConnect, hvis den blir bygget, vil bidra til at det kan fases ut fossil kraft tilsvarende to millioner tonn CO₂ i året i Storbritannia, omtrent like mye som det årlige utslippet fra en million personbiler. Svært få enkelttiltak som norske politikere har innflytelse over, har potensial til å kutte utslipp like mye.

Dette medlem viser til at regjeringens representanter ved flere anledninger har uttalt at mellomlandsforbindelser er en nødvendig forutsetning for å kutte klimagassutslipp. På tross av dette valgte Olje- og energidepartementet i mars i år å avvise konsesjonssøknaden for byggingen av NorthConnect. Dette medlem mener avslaget viser at regjeringen mangler en helhetlig strategi for europeisk energisamarbeid. Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2021, om hvordan Norge på best mulig måte kan bidra til omstilling av det europeiske energisystemet fra fossilt til fornybart.»

3. Uttalelse fra næringskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 2. juni 2020 oversendt næringskomiteen for uttalelse.

Næringskomiteen uttaler følgende i brev av 8. juni 2020:

«Næringskomiteens medlemmer viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling til Dokument 8:44 S (2019-2020) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Arne Nævra, Nicholas Wilkinson og Lars Haltbrekken om tiltak for å få ned klimagassutslippene, og har ingen ytterligere merknader.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om hvordan offentlige anbud skal brukes til å fremme nullutslippsløsninger i kollektivtransporten, slik at all offentlig transport blir fossilfri senest innen 2025, med en tilhørende tilskuddsordning for økte kostnader som følge av innføring av nullutslippsteknologi.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen erstatte grunnavgiften på engangsemballasje med en insentivavgift basert på materialbruk som graderes etter ikke-fornybart innhold, samt ta initiativ til å forhandle frem en forpliktende bransjeavtale på dette området.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge fram en utredning om hvordan det offentlige som leietaker kan stille krav om minst energiklasse A i alle nye leiekontrakter i nybygg.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sørge for at man i tillatelser for nye oppdrettsanlegg stiller krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for disse anleggene gjennom en innfasingsordning fra 2021 til 2026.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å vurdere endret utslippstillatelse til Kårstøterminalen – med sikte på elektrifisering av terminalen med kraft fra nettet – og legge fram en egen sak for Stortinget om dette.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag som sikrer at bygg- og anleggsplasser i alle byggeprosjekter som lyses ut på offentlig anbud, skal være utslippsfrie.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge fram et forslag for Stortinget som sikrer redusert klimagassbelastning fra byggematerialer som brukes.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen stille krav om bruk av en viss andel resirkulerte materialer i alle offentlige byggeprosjekter.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan man i offentlige anskaffelser kan stille lavutslippskrav ved bruk av sement/betong slik at materialer produsert med CO₂-fangst i større grad kan få et konkurransefortrinn, og legge saken fram for Stortinget.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen framskynde arbeidet med å utvide tilbudet om byvekstavtaler til flere byer.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen om at arbeidet med byvekstavtalene også støtter opp under målsettingen om fossilfri kollektivtrafikk og mål om nullutslipp, ikke bare reduserte utslipp fra kollektivtransporten, slik målet er i regjeringens Plan for fossilfri kollektivtrafikk i 2025.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen følge opp Stortingets vedtak om å utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferger og rutebåter skal benytte lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen gjennom handlingsplanen for hydrogen å pålegge Enova å stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen stimulere til bedre grovførkvalitet i landbruket med sikte på lavere klimagassutslipp og økt selvforsyning.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen stimulere til bedre bruk av gjødsla gjennom bruk av positive stimuli i jordbruksoppjøret, som økt satsing på investeringsvirkemidler og dreneringstilskudd.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen legge fram nye forsterkede forslag for å stimulere til økt bruk av husdyrgjødsel i biogassanlegg.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av fangvekster og biokull for å styrke arbeidet med karbonlagring i jord. Virkemidler som styrker etableringen av sirkulære verdikjeder ved bruk av biokull, bør prioriteres.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med den kommende Klimameldingen utarbeide sektorvise handlingsplaner, med utslippsbudsjett, for hvordan utslippene skal reduseres fram mot 2030.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen sørge for at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av høringssinnspillene i forbindelse med tildelinger av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet skal være offentlige.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med inntil 70 pst. av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrenning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen stoppe planleggingen av en tredje rullebane på Gardermoen.

Forslag fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen innføre miljødifferensiering av havneavgiftene og alle skipsrelaterte avgifter, slik at det blir lønnsomt å legge om til utslippsfrie løsninger. En slik innføring må innebære en vurdering av

og forslag til økonomisk kompensasjon for bortfall av inntekter som følge av miljødifferensiering.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om at bygg- og anleggsplasser i alle byggeprosjekter som lyses ut på offentlig anbud, skal være utslippsfrie innen 2025. Forslaget må ta opp i seg en løsning til kostnadsfordeling eller finansieringsmodell mellom stat og kommune for eventuelle merkostnader.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen melde inn et forsterket mål til FN om at Norge skal kutte sine utslipp av klimagasser med 60 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen sørge for at det offentlige, som er en stor leietaker, stiller krav om minst energiklasse A i alle nye leiekontrakter.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke kompensasjonen til godsselskapene for økningene i baneavgifter for godstransport på jernbane, til minimum 200 mill. kroner, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen utrede en avgift på fossil plastemballasje, men med mulighet for å forhandle fram en forpliktende bransjeavtale for utslippsreduksjon med myndighetene.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen sørge for at man i tillatelser for nye oppdrettsanlegg stiller krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for disse anleggene senest fra 2021.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Kårstø-terminalen – med sikte på elektrifisering av terminalen med kraft fra nettet – og legge fram en egen sak for Stortinget om dette.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Hammerfest

LNG, slik at gasskraftverket erstattes med kraft fra nettet, og gi Statnett i oppdrag å forsterke kraftinfrastrukturen ut til Melkøya.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen utarbeide en forskrift som varsler et forbud mot bruk av fossil olje til varmemål i industrien senest fra 2023. Forskriften må legges fram av regjeringen i stortingsperioden 2017–2021.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen utrede krav til omsettere av gass om en viss andel biogass i forhold til omsatt volum. Et slikt krav kan ikke gå på bekostning av veksthusnærings konkurransekraft.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen gi Enova mandat til å etablere et eget jordbruksprogram som retter seg særlig mot teknologitvilling for å redusere utslipp av biogent metan og lystgass samt økte opptak av karbon i jord.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen styrke finansieringen av arbeidet med målrettet rådgivning på det enkelte gårdsbruk og viser til Landbrukets Klimaselskap SA, som er etablert for å legge til rette for mer klimaeffektiv norsk matproduksjon.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av konsekvensene av klimaendringene for landbruket.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med klimameldingen med forslag til krav om null- og lavutslippsløsninger for offshore supply-skip. Kravene skal tre i kraft senest fra 2025.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med 70 pst. av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrensning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen sikre at staten bidrar med 80 prosent av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrensning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.

Forslag 40

Stortinget ber regjeringen umiddelbart stanse tilde-
ling og åpning av nye olje- og gassfelt på norsk sokkel og
samtidig starte en gradvis og planmessig utfasing av pe-
troleumsvirksomheten over en 15-årsperiode.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med
statsbudsjettet for 2021 komme med forslag til en stor-
stilt satsing på vindkraft til havs på norsk sokkel, med
mål om minst 100 TWh årlig produksjon innen 2030.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen iverksette planlegging av
to fullskala vindkraftverk, ett flytende og ett bunnfast, i
områdene Olje- og energidepartementet har hatt på hø-
ring, Utsira Nord og Sørlige Nordsjø.

Forslag 43

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stor-
tinget, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2021,
om hvordan Norge på best mulig måte kan bidra til om-
stilling av det europeiske energisystemet fra fossilt til
fornybart.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens med-
lemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk
Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser
til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre føl-
gende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen, gjennom den varslede
klimatekningen, ta initiativ til et nytt klimaforlik
med tiltak og virkemidler for å nå Norges forsterkede
klimamål fram mot 2030.

II

Stortinget ber regjeringen sette i gang utredning
av karbonfangst for forbrenningsanlegget i Kristi-
ansand samt Borg CO₂ i Fredrikstad.

III

Stortinget ber regjeringen sørge for at biodrivstoff
med høy avskogingsrisiko ikke kan telles med i opp-
nåelse av omsetningskravet for biodrivstoff.

IV

Stortinget ber regjeringen innføre virkemidler
som ekskluderer biodrivstoff med høy avskogingsrisi-
ko fra det avgiftsfrie biodrivstoffmarkedet.

V

Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas
mandat et mål om etablering av landstrøm/lade-
strøm i de 20 havnene med størst utslipp, i 9 anløps-
havner for Kystruta og i sårbare fjorder med mye cru-
isetraffikk.

VI

Stortinget ber regjeringen pålegge Enova å stimu-
lere til økt bruk av bærekraftig trekull i ferrolegerings-
industrien gjennom risikoavlastning og støtte til in-
dustriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilot-
prosjekt for norsk produksjon av trekull.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 9. juni 2020

Ketil Kjenseth

leder

Ole André Myhrvold

ordfører

VEDLEGG

**DET KONGELEGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi og miljøkomiteen Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Dykkar ref
MH/imv

Vår ref
20/540-

Dato
17. februar 2020

Representantforslag 44 S (2019-2020) om tiltak for å få ned klimagassutsleppa

Eg viser til representantforslag 44 S (2019-2020) frå stortingsrepresentantane Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Arne Nævra, Nicholas Wilkinson og Lars Haltbrekken om tiltak for å få ned klimagassutsleppa.

Forslaga er relevante for fleire departement, og svara er samordna med Olje- og energidepartementet, Finansdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Forslaga er vurdert og svar er lagt inn i same rekkefølge som i representantforslaget.

1. Stortinget ber regjeringen sette de nasjonale målene for kutt i klimagassutslipp til 60 prosent for 2030 og melde dette inn til FN.

Ifølgje Parisavtalen skal partane til avtalen melde inn nye eller oppdaterte utsleppsmål kvart femte år. Året 2020 er første gong landa skal sende inn forsterka mål, og partane blei bedt om å gjere dette innan 9. februar 2020.

Den 7. februar 2020 meldte Noreg inn eit forsterka klimamål for 2030 under Parisavtalen. Det forsterka målet for 2030 er å redusere utsleppa med frå 50 prosent og opp mot 55 prosent samanlikna med 1990-nivå. Vi var det tredje landet i verda som meldte inn eit forsterka klimamål.

Noreg har allereie forplikta seg til å samarbeide med EU om å redusere utsleppa med minst 40 prosent innan 2030. Regjeringa ønsker òg å oppfylle det forsterka klimamålet saman med EU.

Dersom EU ikkje forsterkar sitt klimamål til tilsvarende nivå som Noreg, vil den delen av målet som går lenger vere under føresetnad om at det blir tilgang til samarbeid om utsleppsreduksjonar i andre land i tråd med reglane i Parisavtalen.

2. Stortinget ber regjeringa ta initiativ til et nytt klimaforlik basert på beregningene i "Klimakur 2030"-rapporten.

Regjeringa har akkurat mottatt Klimakur 2030-rapporten og sendt den på ei brei høyring. Vi vil i løpet av året leggje fram ei stortingsmelding. Stortingsmeldinga vil innehalde ein plan for å oppfylle Noreg si klimaforplikting med EU og regjeringa sitt mål frå Granavolden-plattformen om 45 pst. reduksjon i innanlandske ikkje-kvotepliktige utslepp. Vi ønsker sjølvsagt eit så breitt fleirtal som mogeleg om klimapolitikken.

3. Stortinget ber regjeringa legge fram forslag om at bygg- og anleggsplasser i alle byggeprosjekter som lyses ut på offentlig anbud, skal være utslippsfrie.

Regjeringa vil, i samarbeid med bransjen, leggje til rette for at byggje- og anleggsplassar skal vere fossilfrie innan 2025. Det offentlege har eit spesielt ansvar for at byggjeplassar i offentlig regi går føre. Som varsla i Meld. St. 22 (2018-2019) *Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser* arbeider regjeringa med å utarbeide ein handlingsplan for å auke andelen klima- og miljøvennlege offentlege anskaffingar og grøn innovasjon. Regjeringa vurderer at det er nokre prioriterte område der offentlege anskaffingar særleg er eigna som verkemiddel for å nå Noreg sine klima- og miljømål. Byggje- og anleggssektoren er eit av dei prioriterte områda som vil bli nærmare gjort greie for i handlingsplanen.

Som ein del av arbeidet med å redusere utslepp frå bygg er det no forbode å bruke mineralolje til oppvarming av bygningar. Forbodet tok til å gjelde 1. januar 2020. Regjeringa sendte i 2019 på høyring eit forslag om å endre forskrift om forbod mot bruk av mineralolje til oppvarming av bygningar. Forbodet er føreslått utvida til òg å gjelde bruk av mineralolje til bygtørk og byggvarme på byggeplassar frå 2022.

Regjeringa utarbeidar òg ein handlingsplan for fossilfrie byggje- og anleggsplassar i transportsektoren.

4. Stortinget ber regjeringa legge fram en plan for Stortinget for hvordan man skal redusere klimagassbelastningen fra byggematerialer.

Regjeringa er opptatt av å redusere utslepp frå bruk av materialer i bygg. I Granavolden-plattformen står det at regjeringa vil stimulere byggebransjen til nyskaping og bruk av tre som byggemateriale. I Meld. St. 41 *Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk*

samarbeid, har regjeringa tilsvarande sagt at den vil bidra til auka bruk av tre i bygg, og vurdere tiltak som kan bidra til å auke lageret av karbon i langlevde produkt.

Klima- og miljødepartementet har nyleg fått utarbeidd ein barrierestudie for bruk av lågutsleppsmateriale, inkludert tre, i bygg. Departementet vil, saman med andre departement dette temaet angår, følgje opp denne rapporten.

5. Stortinget ber regjeringa vurdere et krav til bruk av en viss andel resirkulerte materialer i alle offentlige byggeprosjekter.

Regjeringa har nyleg lagt fram Meld. St. 22 (2018-2019) *Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser*, jf. Innst. 376 S (2018-2019). Som ei oppfølging av denne meldinga arbeider regjeringa no med ein handlingsplan for offentlege anskaffingar som blir ferdig innan utgangen av 2020. Handlingsplanen vil sjå på dei prioriterte klima- og miljøområda som er skildra i meldinga, mellom anna bygg og anlegg.

6. Stortinget ber regjeringa legge fram en utredning om hvordan det offentlige som leietaker kan stille krav om minst energiklasse A i alle nye leiekontrakter.

Eg viser til svar på punkt nr. 5 ovanfor.

7. Stortinget ber regjeringa legge fram forslag til en forpliktende fremdriftsplan for investeringsbeslutning om en CO₂-fangst og -lagringsløsning basert på optimal industriell fremdrift, slik at man muliggjør en investeringsbeslutning i forbindelse med statsbudsjettet for 2021.

Fullskalaprojektet for fangst, transport og lagring av CO₂ arbeider etter ein stram tidsplan. Gassnova har mottatt forprosjektrapportar frå Norcem og Fortum Oslo Varme, samt Equinor, Shell og Total. No gjer ekstern kvalitetssikrar sine vurderingar. Saman vil dette inngå som ein del av underlaget for regjeringa si tilråding til Stortinget. Ein tek sikte på å ha eit grunnlag for investeringsavgjerd klart hausten 2020. Dette føreset mellom anna at leitebrønne som no blir bora viser at CO₂-lageret er eigna. Som følgje av usikkerheita i dei prosessane vi har igjen, er det ikkje mogleg å gi ein meir forpliktande framdriftsplan for projektet. Både regjeringa og industrien er opptekne av at vi brukar tilstrekkeleg tid på planlegginga av projektet. Dette er òg eit tydeleg råd frå ekstern kvalitetssikrar. Som omtalt i Prop. 1 S (2019-2020) tek regjeringa derfor framleis sikte på at investeringsavgjerd kan fattast i 2020/21.

8. Stortinget ber regjeringa sikre at staten bidrar med 70 prosent av finansieringen av store kollektivinvesteringer, mot at byene forplikter seg til tiltak for begrenning av biltrafikken gjennom byvekstavtaler.

Iht. dei dåverande regjeringspartia sin bompengavtale frå 2019 har staten tilbydd å auke det statlege bidraget til store kollektivprosjekt i dei fire største byområda frå 50 til 66 pst. Dette er

øg følgt opp i statsbudsjettet for 2020. Det er knytt fleire krav til utbetaling av desse midla. Ein sentral føresetnad er at det skal vere nullvekst i persontransport med bil i byområdet ("nullvekstmålet").

I Nasjonal transportplan 2018-2029 er det lagt til grunn at bymiljø-/byvekstavgiftane er ei ordning som er avgrensa til dei ni største byområda. Det er fram til no inngått avtalar for Osloområdet, Bergen, Trondheimsområdet og Nord-Jæren. Nullvekstmålet ligg til grunn for desse avtalane.

Regjeringa arbeider no med å vidareutvikle nullvekstmålet. Når dette er fastsett, vil det bli tatt stilling til kor tid det skal inviterast til oppstart av forhandlingar om byvekstavgift i dei fem andre byområda. Dette omfattar Kristiansand, Buskerudbyen, Grenland, Nedre Glomma og Tromsø. Dersom byvekstavgiftane skal utvidast til ytterlegare byområde, må dette vurderast og eventuelt prioriterast i arbeidet med Nasjonal transportplan 2022-2033.

Val av framdriftsteknologi og drivstoff for lokal kollektivtransport er eit fylkeskommunalt ansvar. Lokale myndigheiter har allereie fleire stadar sett eigne mål for fossilfri kollektivtransport, og arbeider mellom anna innanfor rammene for gjeldande avtalar og i tråd med nullvekstmålet. Gjennom byvekstavgiftane løyver staten betydelege beløp i tilskot til store kollektivprosjekt. Dette omfattar både bane- og bussløyser. I tillegg bidreg staten med belønningssmidde, som fylkeskommunane kan prioritere til drift av lokal kollektivtransport. Byvekstavgiftar er relativt nytt, og det er allereie svært mange omsyn og premisser som skal ivaretakast. Avgiftane må likevel sjåast i samanheng med regjeringa sine prioriteringar og verkemiddel for fossilfri kollektivtransport innan 2025, og dei statlege bidraga gjennom byvekstavgiftane vil gjere det enklare for byområda å gjere ei slik omstilling.

9. Stortinget ber regjeringa framskynde arbeidet med å utvide tilbudet om byvekstavgiftar til fleire byer.

Eg viser til svar på punkt 8 ovanfor.

10. Stortinget ber regjeringa om at arbeidet med byvekstavgiftane også støtter opp under målsettingen om fossilfri kollektivtrafikk og mål om nullutslipp, ikkje bare reduserte utslipp fra kollektivtransporten, slik målet er i regjeringens «Plan for fossilfri kollektivtrafikk i 2025».

Eg viser til svar på punkt 8 ovanfor.

11. Stortinget ber regjeringa legge fram forslag om hvordan offentlige anbud skal brukes til å fremme nullutslippsløsningar i kollektivtransporten, slik at all offentlig transport blir fossilfri senest innen 2025.

Forskrift om energi- og miljøkrav ved anskaffing av køyretøy til vegtransport fastsett kva krav oppdragsgjevarar, operatørar og underleverandørar kan stille ved kjøp av køyretøy. Krava

gjeld òg for løyvehavarar i kollektivtransporten, når anskaffingane er over terskelen fastsett i forskrifta. Forskrifta gjennomfører direktiv 2009/33/EF om reinare køyretøy i norsk rett. EU vedtok 20. juni 2019 endringar i direktivet, i form av revidert direktiv 2019/1161/EU. Det reviderte direktivet vert no vurdert for innlemming i EØS-avtala. Det vil krevje endringar i norsk rett når det blir tatt inn i avtalen. Det vil vere naturleg å vurdere spørsmålet om korleis offentlege anbod skal brukast til å fremje nullutsleppsløysingar i kollektivtransport på veg i samband med gjennomføring av direktivet.

Eg viser òg til Meld. St. 22 (2018-2019), særleg siste punkt. Her vil regjeringa sjå på moglegeheitene for å utvikle verktøy for å identifisere effektar og kostnader av å stille miljøkrav i offentlege anskaffingar. I tillegg vil regjeringa utarbeide ein handlingsplan for å auke bruken av klima- og miljøvennlige anskaffingar og bidra til grøn innovasjon. Transportsektoren er ein prioritert sektor i denne handlingsplanen.

12. Stortinget ber regjeringa innføre virkemidler som ekskluderer biodrivstoff med høg avskogingsrisiko frå det avgiftsfrie biodrivstoffmarkedet.

Per i dag er biodrivstoff som blir selt utover omsetningskravet ikkje omfatta av vegbruksavgifta. I statsbudsjettet for 2020 vart det bestemt at vegbruksavgifta frå 1. juli 2020 blir utvida til òg å omfatte biodrivstoff som blir seld utanfor omsetningskravet, og som i dag ikkje er omfatta av vegbruksavgifta.

Frå 1. juli 2020 blir også omsetningskravet auka for vegtransport. Dobbeltteljinga av avansert biodrivstoff i oppfyljing av omsetningskravet gir dei som omsett drivstoff eit insentiv til å selje meir av det avanserte biodrivstoffet som ikkje har risiko for avskoging.

Regjeringa er opptatt av at biodrivstoffet vi bruker i Noreg ikkje skal gi risiko for avskoging i andre land. I statsbudsjettet for 2020 svarte regjeringa ut oppmodingsvedtak nr. 86 (2018) om å *"utforma eit heilskapleg forslag til verkemiddel og avgifter i biodrivstoffpolitikken for å sjå bort frå biodrivstoff med høg avskogingsrisiko både utanfor og innanfor omsetningskravet"*. Å forby biodrivstoff med høg risiko for avskoging er handelsrettsleg, handelspolitisk og utanrikspolitisk utfordrande. Regjeringa vil derfor ikkje forby palmeolje eller anna biodrivstoff med høg risiko for avskoging.

Biodrivstoff som blir selt til ikkje-veggåande køyretøy er fritatt for vegbruksavgift og er heller ikkje ein del av omsetningskravet. Difi har utarbeidd ein rettleiar som gjer det enklare for både offentlege og private innkjøparar og forbrukarar å velje det mest klimavennelege biodrivstoffet med låg risiko for avskoging. I tillegg publiserer Miljødirektoratet frå 2019 informasjon om opphavlandet og type råstoff i biodrivstoff som blir selt per omsettar av biodrivstoff. Dette gjer forbrukarane i stand til å velje drivstoff med best mogleg klimaeffekt.

13. Stortinget ber regjeringa følge opp Stortingets vedtak om å utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferger og rutebåtar skal benytte lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig.

Regjeringa har lagt fram plan for fossilfri kollektivtrafikk i 2025. Her vil regjeringa vurdere krav til fossilfri kollektivtrafikk. I regjeringa sin handlingsplan for grøn skipsfart vil regjeringa "vurdere å stille krav om lav- og nullutsleppsløysingar i offentlige ferje- og hurtigbåtanbod, der det ligger til rette for dette." Eg viser og til pågåande prosessar med handlingsplan for å auke andelen klima- og miljøvennlige anskaffingar og grøn innovasjon, den kommande stortingmeldinga med ein klimaplan for 2021-2030 (oppfølging av Klimakur) og Nasjonal transportplan 2022-2033.

14. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke kompensasjonen til godsselskapene for økningene i baneavgifter for godstransport på jernbane, til minimum 200 mill. kroner, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

Å få meir gods over på bane er ei prioritering for regjeringa. I RNB 2019 vart det oppretta ei tilskotsordning for godsoverføring frå veg til bane. Regjeringa vil gjere ei heilskapleg vurdering av løyvingbehovet for jernbane i sitt arbeid med RNB 2020.

15. Stortinget ber regjeringen stoppe planleggingen av en tredje rullebane på Gardermoen

Vi ser at to ting skjer med luftfarten samstundes: Det er ein generell global trafikkvekst som isolert sett bidreg til større utslepp, og samstundes er det skapt kommersiell interesse for utvikling av ny miljøvenleg teknologi i form av drivstofftypar, elfly og energieffektive motorar og trafikkavvikling. Tidspunktet for ei eventuell tredje rullebane er ikkje bestemt. Det vil uansett ligge så langt fram i tid at ingen kan vite med sikkerheit korleis balanseringa mellom dei positive effektane av ny teknologi og dei negative effektane av trafikkvekst vil arte seg på det tidspunktet ein når kapasitetstaket for dei to eksisterande rullebanene på Gardemoen. Derfor vil det vere forhasta å stoppe planlegginga – slik at vi ikkje er i stand til å byggje ei tredje rullebane sjølv om ny teknologi gjer det forsvarleg.

16. Stortinget ber regjeringen utrede en avgift på fossil plastemballasje, men med mulighet for å forhandle fram en forpliktende bransjeavtale for utslippsreduksjon med myndighetene.

Ei mogeleg avgift på all plast/plastemballasje basert på fossilt CO₂-innhald vart vurdert i budsjettet for 2016, jf. Prop. 1 LS (2015-2016) *Skatter, avgifter og toll 2016*, side 151. Der vart det påpeika at dei fleste varer inneheld plast eller er pakka i plast. Ei ny avgift på all plast/plastemballasje ville innebere at det avgiftspliktige vareomfanget blir svært stort. Dette vil gje store økonomiske og administrative konsekvensar for både importørar, produsentar og avgiftsstyremaktene. Ei slik omfattande avgiftsplikt ville òg blitt svært vanskeleg å avgrense og kontrollere. Toll- og avgiftsdirektoratet si vurdering var at ei ny avgift på all plast/plastemballasje ikkje er mogleg å gjennomføre. Andre materiale kan òg vere skadelege for miljøet. Ei avgift på plast vil gi produsentar eit incentiv til å velje andre materiale i

produksjonen. Sjølv om desse i mindre grad bidreg til for eksempel varig forsøpling av havet, kan dei ha andre og like negative konsekvensar for klimaet og miljøet.

17. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om krav til bruk av en viss andel resirkulerte og fossilfrie materialer for alle offentlige anskaffelser.

Eg viser til svar på punkt nr 5.

18. Stortinget ber regjeringen sørge for at man i tillatelser for nye oppdrettsanlegg stiller krav om nullutslipp av klimagasser eller bruk av fornybart bærekraftig drivstoff for anlegg og driftsfartøy for disse anleggene senest fra 2021.

Det er ikkje føremålstenleg å kople krav om nullutslepp av klimagassar til akvakulturløyvingar som gir innehavaren rett til å ha ei gitt mengde tonn oppdrettsfisk i sjøen. Akvakulturløyvinga kan likevel nyttast på fleire ulike lokalitetar i samsvar med akvakulturregelverket og driftsplanar som oppdrettselskapa har fått godkjend av styresmaktene. Det vil dermed vere meir naturleg å eventuelt vurdere slike krav i samanheng med drifta på dei konkrete lokalitetane, altså gjennom akvakulturdriftsregelverket.

I rapporten "Klimakur 2030" vert det peikt på at Enova anslår at 60 prosent av dagens oppdrettslokalitetar allereie er kopla på straumnett. Kombinasjonen av dei to eksisterande tiltaka med ei generelt aukande CO₂-avgift og støtte til energiltak gjennom Enova har dermed gitt gode resultat. Det blir vidare anslått at det vil vere meir kostbart å elektrifisere dei siste 40 prosentane som følgje av at desse ligg i større avstand frå eksisterande strauminfrastruktur. For å oppnå dette vil vidare støtte gjennom Enova vere viktig.

Absolutte nullutsleppskrav, som f.eks. elektrifisering, vil ikkje vere mogleg å kombinere med tilskot gjennom Enova då slik støtte berre skal bli gitt når den er utløysande for tiltaket. Eit krav om nullutslepp kan dermed medføre utilsikta konsekvensar som til dømes flytting og sentralisering av lokalitetar og oppdrettsproduksjon, at lokalitetar med gode miljøvilkår vert oppgidd til fordel for nærleik til straumnett og økonomiske konsekvensar for næringa og dei kommunane som vert råka.

Når det gjeld krav om null- og lågutsleppsfartøy i havbruksnæringa, dvs. fartøy med tett tilknytning til oppdrettslokalitetane, føl regjeringa opp tiltakspunkt på dette gjennom det vidare arbeidet med handlingsplanen for grøn skipsfart.

19. Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat et mål om etablering av landstrøm/ladestrøm i de 20 havnene med størst utslipp, i 9 anløpshavner for Kystruta og i sårbare fjorder med mye cruisetraffikk.

I styringsavtala med Enova ligg det eit særleg vilkår om at Enova skal bidra til utvikling av drivstoffinfrastruktur for utsleppsfri land- og sjøtransport, mellom anna el og hydrogen. Enova lanserte i januar 2020 tre nye støttetilbod til landstrøm som inneber støtte til investeringar i

infrastruktur, støtte til forprosjekt, og støtte til ombygging av fartøy. Enova ynskjer gjennom satsinga å leggje til rette for varige marknadsendingar slik at det blir rutine å kople skip til straum når dei ligg i hamn.

Sidan Enova i 2016 først lanserte eit program for støtte til utbygging av landstraum har dei samla tildelt 558 millionar kroner til 78 landstraumprosjekt. Kystrutehamner som hittil har fått støtte til bygging av landstraumanlegg er Bergen, Trondheim, Ålesund, Molde og Tromsø. Bergen og Ålesund hamn har òg fått støtte til etablering av landstraum til cruiseskip. I tillegg har hamner i mellom anna Drammen, Kristiansund, Stavanger og Båtsfjord fått støtte til utbygging av landstraumanlegg. Det er viktig at landstraum blir ein del av ei breiare satsing på teknologi og løysingar som kan redusere utslepp frå maritim sektor generelt. Gjennom mellom anna Enova skal staten vere med å hjelpe innovative aktørar som er villege til å ta risiko for å utvikle ei meir klimavenleg næring.

20. Stortinget ber regjeringen innføre miljødifferensiering av havneavgiftene og alle skipsrelaterte avgifter, slik at det blir lønnsomt å legge om til utslippsfrie løsninger.

Stortinget behandla forslag til ny havne- og farvannslov våren 2019. Lova tok til å gjelde 1.1.2020.

Det føl av havne- og farvannsloven § 36 at kommunane kan fastsette rabattordningar for farvatnsavgifta. Intensjonen med dette er å opne for differensiering, til dømes ut frå miljøkriterium. Det er med dette høve til å setje ei lågare avgift for meir miljøvenlege skip og ei høgare avgift for mindre miljøvenlege skip, så lenge dette skjer på objektive og saklege kriterium. Kommunane og andre hamneeigarar kan òg, innanfor generelle rammar for sakleg og ikkje-diskriminerande åtfærd, miljødifferensiere hamnevederlaga. Ei rekkje norske hamner har innført rabattar for miljøvenlege skip basert på miljøindeksen ESI (Environmental Shipping Index), og fleire hamner planlegg å innføre rabattordningar basert på EPI (Environmental Port Index). EPI er ein norskutvikla indeks som viser kor miljøvenlege skipa er når dei ligg til kai.

Regelverket opnar òg for at Kystverket sine avgifter, det vil seie sikkerheitsavgift og losavgift, kan miljødifferensierast. Det er allereie slik at fartøy som scorar høgt på miljøindeksen ESI (Environmental Ship Index) får rabatt på losavgifta.

21. Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Kårstø-terminalen – med sikte på elektrifisering av terminalen med kraft fra nettet – og legge fram en egen sak for Stortinget om dette.

Eg viser til svar på punkt 22 nedanfor.

22. Stortinget ber regjeringen gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippstillatelsen til Hammerfest LNG, slik at gasskraftverket erstattes med kraft fra nettet, og gi Statnett i oppdrag å forsterke kraftinfrastrukturen ut til Melkøya.

Petroleumpolitikken til regjeringa, inklusive planane for å få til utsleppsreduksjonar frå verksemda, blei lagt fram for Stortinget i Prop. 80 S (2017-2018). Hovudmålet i petroleumpolitikken til regjeringa er å leggje til rette for lønsam produksjon av olje og gass i eit langsiktig perspektiv. Kvoteplikt og CO₂-avgift er hovudverkemiddela for å redusere klimagassutslepp på norsk sokkel. Som følgje av verkemiddelbruken skjer olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel med låge gjennomsnittlege CO₂-utslepp. At politikken verkar ser ein ved at ei samla olje- og gassnæring nyleg har sett seg som mål å redusere klimagassutsleppa på norsk sokkel med 40 prosent i 2030 samanlikna med 2005, og vidare til nær null i 2050.

Norge har eit godt utgangspunkt for å ta i bruk den fornybare krafta vår til å redusere klimagassutsleppa. I åra som kjem ligg det an til eit stort kraftoverskot i Noreg, noko som inneber at det isolert sett er rom for å auke elektrisitetsbruken til nye formål. Samtidig må større bruk av elektrisitet skje innanfor rammene av god forsyningssikkerheit for straum, og i lys av moglegheitene og kostnadane i overføringsnettet. Tiltak i straumnettet inneber gjerne store investeringskostnadar, og har også verknader for natur, miljø og andre arealinteresser. Nokre stadar er det nok overføringskapasitet til nytt forbruk, mens det i andre område, eller over tid, er behov for å auke overføringskapasiteten for at nytt forbruk skal kunne knytast til.

Om Hammerfest LNG/Melkøya: Olje- og energidepartementet har gitt Oljedirektoratet i oppdrag å gjennomføre ei oppdatering av kraft frå land-studien frå 2008. Hammerfest LNG er ein del av dette arbeidet. Vidare har Statnett bedt Olje- og energidepartementet om å ta opp igjen klagehandsaminga av ein ny 420 kV-leidning mellom Skaidi og Hammerfest på bakgrunn av at Equinor vurderer ulike elektrifiseringsløyningar for LNG-anlegget på Melkøya.

Om Kårstø: Olje- og energidepartementet er i startfasen med å gjennomføre ein studie av dei største landbaserte anlegga, mellom anna Kårstø, som kan redusere klimagassutslepp som følgje av elektrifisering. På bakgrunn av utgreiingsavtalar med Gassco og Haugalandet Næringspark planlegg Statnett i løpet av våren å søke konsesjon for ein ny kraftleidning som vil auke overføringskapasiteten inn til Haugalandet.

I tillegg til studiane nemnde over, kjem dei konkrete prosjekta som ulike selskap vurderer, mellom anna på dei anlegga representantane spør om.

I lys av dette ønsker ikkje regjeringa å gi Miljødirektoratet i oppdrag å endre utslippsløyvet for utvalde utsleppspunkt.

23. Stortinget ber regjeringa utarbeide en forskrift som varsler et forbud mot bruk av fossil olje til varmeformål i industrien senest fra 2023. Forskriften må legges fram av regjeringa i stortingsperioden 2017–2021.

Det meste av utslepp frå industri er underlagt kvotesystemet. Eit forbod er ikkje aktuelt for desse utsleppa. Om lag to tredelar av dei ikkje-kvotepfiktige utsleppa i industrien kjem frå

stasjonær forbrenning. Dette er hovudsakeleg bruk av olje og gass til varmeproduksjon i kjelar og til direktefyring i prosessar. Resten er prosessutslepp, som er utslepp som kjem direkte frå dei industrielle prosessane.

Klimakur omtalar fleire moglege verkemiddel for å redusere utslepp frå industrien. Regjeringa har akkurat mottatt Klimakur 2030-rapporten og sendt den på ei brei høyring. Regjeringa har ikkje vurdert tiltaka og verkemidla som er presentert i rapporten, men vil i løpet av året leggje fram ei stortingsmelding. Stortingsmeldinga vil omhandle ein plan for å oppfylle Noreg si klimaforplikting med EU og regjeringa sitt mål frå Granavolden-plattformen om 45 pst. reduksjon i innanlandske ikkje-kvotepliktige utslepp. Dette inkluderer også ikkje-kvotepliktige utslepp frå industrien.

24. Stortinget ber regjeringa pålegge Enova å stimulere til økt bruk av bærekraftig trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull.

Departementet si styring av Enova skjer i all hovudsak på eit overordna nivå gjennom fireårige styringsavtalar. Styringsmodellen gjev Enova moglegheit til å forvalte midla frå Klima- og energifondet på ein slik måte at pålagte oppgåver vert utført mest mogleg kostnadseffektivt. I inneverande styringsavtale har innovasjon og utvikling av ny energi- og climateknologi fått større plass enn før. Gjennom eit eige delmål i avtale skal Enova bidra til auka innovasjon innan energi- og climateknologi tilpassa lågutsleppssamfunnet.

Enova har i dag programtilbod retta mot forskjellige stadium i teknologiutviklinga, frå demonstrasjons- og forprosjektfasen til fullskala implementering og marknadsintroduksjon. Programma legg til rette for å støtte innovative teknologiprojekt innanfor alle dei største norske industrigreinene og styrkjer innsatsen som har medverka til realisering av Hydro sin pilot for aluminiumsproduksjon på Karmøy, TiZirs pilot for avansert smelteverksteknologi i Tyssedal, Glencores energieffektive elektrolyseanlegg i Kristiansand, og Arbas demonstrasjonsanlegg for produksjon av biokol i Follum.

25. Stortinget ber regjeringa pålegge Enova å stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.

Eg viser til svar på punkt nr. 24.

26. Stortinget ber regjeringa utrede hvordan man i offentlige anskaffelser kan stille lavutslippskrav ved bruk av sement/betong slik at materialer produsert med CO₂-fangst i større grad kan få et konkurransefortrinn, og legge saken fram for Stortinget.

Eg viser til svar på punkt nr. 5.

27. Stortinget ber regjeringen styrke finansieringen av arbeidet med målrettet rådgivning på det enkelte gårdsbruk og viser til Landbrukets Klimaselskap SA, som er etablert for å legge til rette for mer klimaeffektiv norsk matproduksjon.

Prosjektet Klimasmart Landbruk blei etablert i 2017 og har som føremål å redusere klimagassutsleppa frå norsk landbruk ved å sikre betre informasjon om og gode verktøy for klimasmart drift på norske gårdsbruk, m.a. gjennom rådgjeving på enkeltbruk. Prosjektet har vore finansiert over m.a. jordbruksavtala. Klimasmart Landbruk utviklar eit nytt system og verktøy for å berekne klimaavtrykk og registrere reduserte utslepp av klimagassar frå kvart einstilte bruk. Det er no utvikla klimakalkulatorar for dei fleste driftsformar. På sikt skal dataa bidra til betre berekningsmetodar for rapportering iht. Parisavtala. Vidare oppfølging blir ei sak i jordbruksoppgjæret 2020.

28. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av konsekvensene av klimaendringene for landbruket.

Landbruket er ein av dei sektorane som vil merke klimaendringane sterkast. Det er derfor svært viktig at landbruket er rusta godt for eit klima i endring. Regjeringa har derfor arbeida med dette i heile regjeringsperioden. Ei arbeidsgruppe nedsett av Landbruks- og matdepartementet leverte i 2016 ein rapport om landbruk og klimaendringar. Dette har òg blitt omtalt i Meld. St. 6 (2016-2017) *Verdier i vekst* og i Meld. St. 11 (2016-2017) *Endring og utvikling — En fremtidsrettet jordbruksproduksjon*. I 2020 har regjeringa mellom anna avsett 15 mill. kroner til forskning på klimatilpassa og lønsam matproduksjon, med særleg vekt på utvikling av ny teknologi og auka kunnskap om plante- og dyrehelse i eit endra klima. Over jordbruksavtala har vi over fleire år prioritert midlar til drenering av jordbruksjord og beredskapslagring av såkorn og engfrø. Dette er òg viktige tiltak for tilpassing av jordbruket i eit klima i endring. Det vert viktig for regjeringa å halde merksemda oppe på dette temaet òg framover.

Innanfor skogbruket arbeider regjeringa mellom anna med skogbrann- og stormberedskap. Landbruks- og matdepartementet har gjennom NIBIO eit program for skogskadeovervaking, slik at departement og næringa kan ha kontroll over helsetilstanden i skogen. Departementet arbeider òg saman med næringa knytt til beredskap på området.

29. Stortinget ber regjeringen utarbeide sektorvise handlingsplaner, med utslippsbudsjett, for hvordan utslippene skal reduseres fram mot 2030.

Noreg vil gjennom avtala med EU om felles oppfyljing av utsleppsmålet for 2030 få eit utsleppsbudsjett for perioden 2021-2030 for de ikkje-kvotepliktige utsleppa. Regjeringa vil i løpet av 2020 leggje fram ei stortingsmelding med ein plan for å oppfylle Noreg si klimaforplikting med EU og regjeringa sitt mål frå Granavolden-plattformen om 45 pst. reduksjon i innanlandske ikkje-kvotepliktige utslepp.

30. Stortinget ber regjeringen utrede og stille krav til lavutslippsløsninger for offshore supply-skip fra 2025.

Regjeringa la fram *Handlingsplan for grønn skipsfart* i juni 2019. I handlingsplanen vart det framheva at offshorerederia i samarbeid med oljeselskapa har vore tidleg ute med å drive fram meir energieffektive skip med batterihybridisering, ta i bruk LNG og prøve ut umoden teknologi. AIS-data indikerer at offshorefartøy stod for om lag 23 prosent av utslipp frå innanriks skipsfart i 2017. Klimakur 2030 har utreda tiltak på offshorefartøy (plug-in hybrid, hydrogen) med samla utslppsreduksjon på 1,02 mill. tonn innan 2030.

Vi ser allereie i dag at delar av petroleumsnæringa innfører låg- og nullutslippsteknologi. Equinor har som mål å halvere utslipp frå sine skip, med straum frå land, hybrid- og batteridrift, og setter krav om lågutsleppsløysingar i nye langtidskontraktar. Regjeringa vil vidareføre arbeidet med å utgreie korleis eventuelle krav til lågutsleppsløysingar for offshore supplyskip kan utformast, og innanfor kva tidshorisont. Dette vil òg vere ein del av arbeidet med planen for å gjennomføre Noreg sitt klimamål for 2030, og ambisjonen om 45% utslppsreduksjon i ikkje-kvotepiktig sektor, jf. svar på punkt 29 ovanfor. Regjeringa vil rapportere på oppfølging av handlingsplanen for grøn skipsfart til RNB 2020.

31. Stortinget ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet.

Det skjer mykje spennande i næringslivet. Dei har ideane, gjennomfører prosjekta og skal bringe nye teknologiar og løysingar ut til marknaden. Styresmaktene bidreg gjennom verkemiddel som prising av utslipp, reguleringar, offentlege anskaffingar og målretta støtteordningar. Over 80 prosent av klimagassutslappa våre er dekkja av avgift eller det europeiske kvotesystemet. Vi trappar opp CO₂-avgifta og det blir stadig færre kvoter tilgjengeleg i EU sitt kvotesystem. EU har varsla at dei vil vere karbonnøytrale i 2050. Kappløpet om lågutsleppsteknologien er for lengst i gang.

Noreg må kunne hevde seg i konkurransen med andre land når det gjeld investeringar i energi- og klimateknologi. Ofte er det snakk om mange år frå ein idé oppstår til den er klar for marknaden. Då er det viktig å vere tidleg ute og dyrke fram mange nok nye teknologiar og løysingar. Derfor løyver regjeringa mykje pengar til støtteordningar som avlastar risikoen på vegen frå idé til kommersielt produkt gjennom til dømes Enova og Klimasats, Nullutslppsfondet for næringstransport, Noregs forskingsråd og Innovasjon Noreg. Regjeringa har nesten dobla løyvingane til Enova frå 2013 til 3,2 milliardar inneverande år.

32. Stortinget ber regjeringen sørge for at Olje- og energidepartementets miljøfaglige vurderinger av hørsingsinnspillene i forbindelse med tildeling av utvinningstillatelser til petroleumsvirksomhet skal være offentlige.

Før eit område er tilgjengeleg for tildeling av utvinningsløyver for petroleumsvirksomheit vert det gjennomført ein opningsprosess som inkluderer ein omfattande konsekvensutgreiingsprosess. Det er Stortinget som fattar vedtak om eventuelt å opne eit

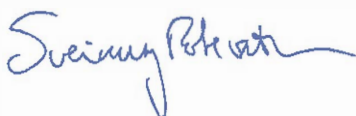
område for petroleumsverksemd, eventuelt med avbøtande tiltak. Gjennom prosessane med forvaltningsplanar kan Stortinget, i allereie opna areal, fastsette arealmessige rammer for tildeling av utvinningsløyver i konsesjonsrundane om det vert vurdert som føremålstenleg. Miljøetatane og andre relevante etatar spelar ei sentral rolle i utarbeidinga av det faglege grunnlaget for fastsetting av rammene for petroleumsverksemd både i opningsprosessar og forvaltningsplanar. Dei vilkår som Stortinget eventuelt har fastsett for eit gitt areal, vert skrivne inn i dei relevante konsesjonsdokumenta og gjort gjeldande for selskapa.

I forkant av utlysning av ei konsesjonsrunde er det ei høyring, jf. Meld. St. nr. 28 (2010-2011). I høringsrunda blir det bedt om innspel knytt til om i kva grad det har komme ny, vesentleg informasjon som ville vore relevant for avgjerda om arealmessige rammar for petroleumsaktivitet, etter at Stortinget sist fastsette slike. I denne prosessen vert alle relevante etatar, og andre som er råka, høyrte. Høyringsdokumenta og alle høyringsinnspel er offentlege, og finnst på OED sine heimesider.

Det er regjeringa som tek stilling til konkrete saker slik som utlysning av konsesjonsrundar og tildeling av løyver. Regjeringa vektar forskjellige samfunnsomsyn mot kvarandre og tek avgjerder basert på innspela frå alle rørte partar, mellom anna departement og etatar. Tildelingar av nye utvinningsløyve skjer, i tråd med petroleumsloven, av Kongen i Statsråd.

Stortinget behandla eit tilsvarande forslag i samband med handsaminga av Innst. 240 S (2018–2019) til Prop. 41 S (2018–2019). Dette forslaget falt i voteringa.

Med helsing

Sveinung Rotevatn